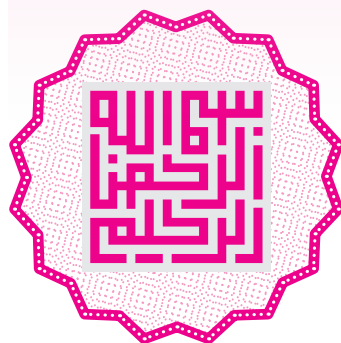

خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد

بخشنده است و بخشش را دوست دارد

پاکیزه است و پاکیزگی را

دوست دارد

به یاد خدا باش

زیرا او در کارها یاور توست

حضرت محمد (ص)

مجموعہ کتاب های کار و فعالیت پیش دبستانے

راهنمای مربے

مؤلف:

هادی حسنعلی

نشرگل واژه

مجموعه کتاب های کار و فعالیت پیش دبستان

راهنمای مربی

- ناشر: مؤسسه انتشاراتی گل واژه
- مؤلف: هادی حسنعلی
- سرپرست تألیف: فرامرز فرقانی هریس
- مسئول فنی: فاطمه عموتقی
- صفحه آرای: رقیه احمدی
- سرپرست هنری: حمیدرضا آذرخیل
- طراح جلد: زلیخا موجدزاده
- ناظر تولید: محمدرضا اسدالهی
- لیتوگرافی: نقش سبز | چاپ: نقش ایران | صحافی: حیدری
- سال چاپ: اول
- شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۲۰۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش بن بست فاتحی داریان، پخش امیر

تلفن: ۰۶۶۹۷۶۰۰۸ - ۰۶۶۴۶۲۸۲۰ - ۰۶۶۴۹۴۱۵۴ | صندوق پستی: ۱۳۱۴۷۳۴۸۴۲

شماره پیامک صدای مشتری: ۵۰۰۰۱۶۱۵۰۰

🌐 www.golvazheh.shop

📷 Instagram: [golvazheh](https://www.instagram.com/golvazheh)

✉ info@golvazheh.shop

📌 [golvazhehpublication](https://www.golvazhehpublication.com)

تلفن اطلاع رسانی و فروش: ۰۲۱ - ۶۱۵۰

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای مؤسسه گل واژه محفوظ است.

پیشگفتار

کتابی که پیش رو دارید کتاب راهنمای مربی مجموعه کتاب‌های آموزشی پیش دبستانی، از نشر گل‌واژه است. این مجموعه، از آن کودکانی است که برای دبستان آماده می‌شوند و نیز همه‌ی والدین و مربیانی که می‌خواهند آموزش کودکان را با قصه، بازی و فعالیت‌های متنوع همراه کنند.

از آنجایی که هر یک از کتاب‌های این مجموعه ویژه‌ی کودکان است و نه مربیان و والدین، مجالی برای طرح شیوه‌ها و مناسبات آموزشی در خود کتاب فراهم نبود؛ برای همین در این کتاب تلاش شده به طور مجزا و به تفصیل، رویکرد آموزشی مورد نظر مؤلفان و شیوه‌ها و روش‌های آموزشی کاربردی برای هر یک از عناوین مجموعه، به همراه اهداف آموزشی ویژه‌ی مقطع پیش دبستانی طرح و معرفی شود. هدف اصلی کتاب راهنمای مربی، راهنمایی هر چه بهتر والد و مربی محترمی است که این مجموعه را انتخاب کرده و در پی آن انتظار دارد، فرآیند آموزشی که طی می‌کند، تأثیرگذار و موفق باشد.

فرض ما این است که شما مربی یا والد گرامی، فرصت تجربه، کشف و تفکر را با القای سریع و آنی موضوعات آموزشی، از کودکان نخواهید گرفت و فضای آموزشی را به فضایی شاد و دلپذیر تبدیل خواهید کرد. «انتشارات گل‌واژه، امیدوار است که این مجموعه به همراه کتاب راهنمایش، همراه خوبی برای شما و کودکانمان باشد. خواهش می‌کنیم نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از ما دریغ نکنید..»

با تشکر

مؤسسه انتشاراتی گل‌واژه

نشر گل‌واژه

ناشر تخصصی کتاب‌های
کمدك آموزشى

مقدمه

یک نوزاد یک روزه یا یک کودک پنج ساله، هر دو انسان هستند. آنها قرار نیست برای انسان شدن، به سن، مهارت یا دانش ویژه و خاصی برسند. آنها از همان بدو تولد انسان هستند. چنانچه این نکته را باور دارید، با ما همراه شوید؛ در غیر این صورت خواهش می‌کنیم حرف‌های ما را بخوانید و بشنوید، شاید با هم همسو و همراه شدیم.

ما قرار نیست از کودکان انسان بسازیم، آنها انسان هستند. ما با آنها همراه می‌شویم تا انسان‌هایی کامل‌تر و سالم‌تر شوند. آنها در هر لحظه از زندگی‌شان، نیازهای ویژه و متناسب با سن و سالشان دارند. آنها به دنیا نمی‌آیند تا آنطوری بشوند که ما می‌خواهیم و چیزهایی را بدانند که ما می‌دانیم. ما آنها را پرورش می‌دهیم، چون به فطرت الهی و ذات انسانی نطفه‌ای که کاشته‌ایم باور و اعتقاد داریم. پس تلاش می‌کنیم ابتدا کودکان و نیازهایش را بشناسیم و سپس به او فرصت، دانش و آگاهی دهیم برای شناخت خودش، اطرافیانش و پیرامونش تا بتواند برای زندگی کردن معنایی بیابد. معنایی که با تکیه بر ارزشها و مهارت‌های زندگی، منجر به آسیب زدن به خود، دیگران و جهانی که در آن زیست می‌کند نشود.

آموزش و یادگیری چنانچه با طبیعت وجودی، اجتماعی و فرهنگی کودک ما سازگار نباشد، ماندگار نیز نخواهد بود. برای رسیدن به یک آموزش سازگار و ماندگار، نیازمند آن هستیم که ضمن در نظر گرفتن ویژگی‌ها و تفاوت‌های فردی هر کودک، چالش‌هایی ایجاد کنیم تا منجر به پویایی و فعالیت مغز شود و در پی آن با فراهم نمودن موقعیت‌ها و فرصت‌های «برازی» و «بیانی»، ضمن ایجاد «بازخورد»، آموزشی «لذت بخش» داشته باشیم. آموزش لذت بخش، آموزشی است که در آن هم معلم و هم دانش‌آموز، هر دو با «انگیزه‌ی درونی» و با علم به اینکه مفاهیم و مفاد آموزشی در زندگی این زمانی و اکنون او «کاربرد» دارد، همراه باشد. از این رو مؤلفین این مجموعه، رویکرد آموزشی

«پروژه - محور» را مبنا قرار داده‌اند تا ضمن فراهم آوردن فضایی شاداب و سرگرم کننده، اهمیت و کاربرد هر یک از مفاهیم آموزشی را به دانش‌آموزان منتقل کنند.

مجموعه کتاب‌های آموزشی پیش دبستانی نشر گل‌واژه، با شش عنوان «پودانا آشپز می‌شود»، «پودانا باغبان می‌شود»، «پودانا هنرمند می‌شود»، «پودانا معمار می‌شود»، «پودانا ایرانگرد می‌شود»، «پودانا دکتر می‌شود»، مبتنی بر تجربیات عملی و مواجهه رو در روی آموزشی با کودکان پیش‌دبستانی است، که توسط مؤلفان در مراکز آموزشی مختلف مورد توجه و آزمون قرار گرفته است. شش عنوان شغلی، بر مبنای سرفصل‌هایی که توسط «وزارت آموزش و پرورش» و «سازمان بهزیستی» پیش‌تر به تصویب رسیده است انتخاب شده‌اند. در هر جلد بخشی از مباحث آموزشی مورد نیاز برای مقطع پیش‌دبستانی در قالب یک قصه‌ی اصلی که پودانا و آقای توتو روایتگران آن هستند، دنبال می‌شود. بازی‌ها و فعالیت‌ها نیز متناسب با قصه‌ای که روایت می‌شود، طراحی و سازماندهی شده‌اند.

کتاب راهنمای این مجموعه در دو بخش و یک ضمیمه ارائه می‌شود :

بخش اول : بررسی ساختار کلی و رویکرد آموزشی مجموعه که مبنای نگارش و تألیف کتاب‌ها بوده است.

بخش دوم: راهنمای جامع مجموعه به تفکیک هر جلد بر مبنای خلاصه کتاب، موضوعات آموزشی و مباحث هدف،

و طرح و بسط پروژه‌ی مورد نظر

ضمیمه : معرفی منابع پیشنهادی فارسی موجود و مرتبط با مجموعه، برای استفاده‌ی بیشتر معلمان و والدین.

از همه‌ی کودکان، خانواده‌ها و همکارانی که ما را در تهیه‌ی این مجموعه یاری کردند بی‌نهایت سپاسگزاریم. آرزوی تندرستی، شادی و موفقیت برای همه‌ی این عزیزان داریم.

امیدواریم و آرزو می‌کنیم، این مجموعه بتواند مورد توجه کودکان، خانواده‌ها، مربیان و معلمان عزیز قرار گیرد و بتواند حرکتی در جهت تغییر نگرش در آموزش و پرورش سرزمین عزیزمان ایران باشد.

بخش اول: ساختار و رویکرد

ناشر گل واژه

ناشر تخصصی کتاب های
كمك آموزشي

ادبیات (قصه و شعر)

ادبیات و به ویژه قصه و شعر نقش اساسی در رشد «شناختی»، «زبانی»، «شخصیتی» و «اجتماعی» کودکان ایفا می‌کند. تمامی اهداف آموزشی و فعالیت‌های مورد نظر، در دل قصه‌ای گنجانده شده‌اند که پیرامون دو شخصیت اصلی و محوری «پودانا» و «آقای توتو» می‌گردند.

«پودانا»، کودکی بازیگوش و کنجکاو است. دو ویژگی که بدون آنها کودکی کردن معنایی ندارد. او دوست دارد از همه چیز دور و برش سردر بیاورد. ما از کودکمان می‌خواهیم تا پودانا را در راه تجربه کردن، همراهی کند، و گاهی هم یاور و راهنمای او باشد. ما کودک را ناآگاه و نادان نمی‌دانیم. کودک ما فکر، اندیشه و توانایی ویژه‌ی خودش را دارد، شاید تجربه، دانش و اطلاعاتش به اندازه‌ی ما نباشد، ولی او انسان دیگری است با ویژگی‌های منحصر به خودش. همان انسانی که پروردگار، او را بهترین مخلوقاتش می‌خواند. همان انسانی که هیچ چیزش شبیه هیچ انسانی بر روی کره زمین نیست حتی اثر انگشتش. «آقای توتو» اما پیرمرد بامزه و جادویی است که شعر می‌خواند، بالا و پایین می‌پرد و در یک گوی شیشه‌ای زندگی می‌کند. «فانتزی»، «سرگرمی»، «شوخی» و «طنز»، از ویژگی‌های مهم و اصلی هر اثر ادبی است که برای کودکان نوشته می‌شود. داستان ما هم با تکیه بر ویژگی‌های خیالی که آقای توتو دارد، کارهایی که می‌کند، شعرهایی که می‌خواند و احوالاتی که دارد، تلاش کرده، تمام ویژگی‌های یک اثر ادبی برای کودکان در ژانر «ادبیات آموزشی» را در خود داشته باشد. توتو دوست پودانا است، همراه اوست، همه چیز دان نیست ولی تجربیاتی دارد که خیلی به کار می‌آید و راهگشا است. یک پیرمرد کوچک و مهربان که دلش اندازه‌ی دنیاست.

در بخش‌هایی از داستان شعرهایی آمده که بیشتر مَثَل گونه هستند. زادگاه مَثَل‌ها، فرهنگ عامیانه است. آنچه در زندگی روزانه‌ی مردم جاری و ساری بوده و در نهایت سادگی ابراز شده است. مَثَل‌های آموزشی در این مجموعه برای آن هستند که کودکان آنها را بخوانند و با آن‌ها شادی کنند. بخشی از مفاهیم آموزشی را هم به همین مَثَل‌ها سپردیم؛ پس لطفاً خوانش و تکرار آن‌ها را فراموش نکنید و سهوی از کنار آنها نگذرید. سپاسگزاریم.

نشر گل‌واژه

ناشر تخصصی کتاب‌های
کرمك آموزشى

پرسش، جستجو، پژوهش

چرا باید شمردن را بیاموزیم؟ چرا باید مراقب سلامتی خودمان باشیم؟ چرا باید درس بخوانیم؟ و پرسش‌هایی دیگر که بسیاری از آنها از ذهن هر دانش‌آموزی در طول تحصیل می‌گذرد و معمولاً پاسخی که بتواند کاربرد آموزش در زندگی طبیعی‌اش را به او بگوید، وجود ندارد. پس پیامد این عدم پاسخ‌گویی، دلزدگی، بی‌حوصلگی و بی‌انگیزگی است. حال فرض کنیم آموزش، مبتنی بر «پرسش‌های کودکان» باشد؛ و یا آموزش در اصل و بنیانش «پرسش - محور» باشد. پرسش جریان ساز است و منجر به حرکت می‌شود و حرکت خود «زندگی» است. پرسش، آغازگر پروژه‌ی ما در هر بخش از این مجموعه است. به پرسش‌های ذیل دقت کنید. آنها به ما می‌گویند که حرکت برای شروع یک پروژه‌ی مهم و جدی از کجا آغاز می‌شود:

عنوان	پروژه	پرسش	
پودانا آشپز می‌شود	جشن و شادی	چطور می‌شود یک جشن هیجان انگیز برگزار کرد؟	۱
پودانا باغبان می‌شود	گیاهان	بذر گیاهان به چه دردی می‌خورند؟	۲
پودانا هنرمند می‌شود	خیال و خیال‌پردازی	روی دیوارهای خانه چه می‌بینی؟	۳
پودانا معمار می‌شود	خانه‌ی مورد علاقه‌ی من	چطوری می‌توان خانه ساخت؟	۴
پودانا ایرانگرد می‌شود	ایران و ایران‌شناسی	چه سوغاتی برای امید(درنا) ببرم؟	۵
پودانا دکتر می‌شود	بدن من	چرا دوچرخه‌ی پودانا نیاز به تعمیر دارد؟	۶

رسیدن به پاسخ، هدف نهایی ما نیست؛ بلکه، مسیری که در هر داستان برای رسیدن به پاسخ طی می‌شود، روند و فرآیند آموزش را تسهیل می‌کند و چه بسا، در پایان منجر به پرسش و پرسش‌های دیگر شود که اگر چنین شود نشان از فعالیت مغز و شکل‌گیری «چرخه‌ی پیشرفت» دارد. چرخه‌ای که با یک پرسش آغاز می‌شود و پاسخ، خود منجر به پرسشی دیگر خواهد شد.

ناشر تخصصی کتاب‌های
کدک آموزش

جهت مطالعه‌ی بیشتر و کنکاش پیرامون «نقش تعیین کننده‌ی پرسش» در آموزش، لطفاً به کتاب «نگاهی به پرسش‌های کودکان»، تهیه شده در «مؤسسه‌ی پژوهشی کودکان دنیا» و منتشر شده از سوی نشر «قطره» رجوع کنید.

پرسش‌های هر کتاب را جدی بگیرید و تلاش کنید کودکان را به پرسش و پرسش‌گری تشویق نمایید. ثبت و ضبط پرسش‌های کودکان به ما می‌آموزد که آن‌ها به چه آموزشی نیاز دارند. بدون کشف نیازهای کودکان، برنامه‌ریزی آموزشی به دور از زندگی ایشان خواهد بود و موفقیت در یادگیری را مشکوک می‌کند. پس از کشف نیازهای کودکان از طریق پرسش‌هایشان، حالا نوبت ماست تا با بازی‌ها، فعالیت‌ها و مطالبی که برایشان آماده می‌کنیم، «فرصت» آموزش را به آنها بدهیم.

ناشر تخصصی کتاب‌های
کمدك آموزشى

رویکرد پروژه – محور (Project Base Learning)

نخست بایستی تعریف کنیم که منظور ما از پروژه و آموزش پروژه – محور، دقیقاً چیست؟ اما پیش از آن که بگوییم منظور ما از پروژه و آموزش پروژه – محور چیست، با یک پرسش شروع می‌کنیم: «چگونه می‌خواهیم کودکانمان را آموزش دهیم؟» نظریه‌پردازان بسیار زیادی در این سال‌ها پیرامون این پرسش دانش‌فرسایی کرده‌اند و رویکردهای آموزشی متفاوتی را پیشنهاد داده‌اند. آقای ناصر یوسفی در کتاب «رویکردهای آموزشی» در این باره چنین نوشته‌اند: «نوع نگاهی که هر یک از ما نسبت به زندگی، انسان و آموزش داریم، رویکرد آموزشی ما را تعیین می‌کند». حال دوباره این پرسش را جدی‌تر بررسی می‌کنیم. ما کودکانمان را برای مدرسه آماده می‌کنیم؟ برای زندگی؟ برای موفقیت؟ برای برنده شدن؟ برای جامعه‌پذیر شدن؟ برای ...؟ پاسخ شما، رویکرد آموزشی شما را تعیین می‌کند.

آیا پاسخ شما مبتنی بر این نگاه هست که:

- ۱- به تمام جنبه‌های رشد کودک بایستی توجه کرد و رشد یک‌پارچه هدف و مقصود آموزشی است؟
 - ۲- محیط و پیرامون کودک به عنوان مرکز آموزشی مطرح است و نه فقط کلاس درس او؟
 - ۳- بایستی به هنر به عنوان یکی از روش‌های مهم برای بیان احساس، در رشد عاطفی کودکان توجه بیشتر و جدی‌تری داشت؟
 - ۴- به پروژه‌هایی که کودکان به تنهایی یا به کمک گروه‌ها برای به سرانجام رساندن موضوعات مورد علاقه‌شان دنبال می‌کنند، اهمیت ویژه داد؟
 - ۵- روابط خانه و مدرسه بایستی بسیار تنگاتنگ باشد و بدون تعامل خانواده با مدرسه، به دنبال آموزش ماندگار نبود؟
- اگر چنین است، با ما هم‌نظر هستید. ما هم به دنبال چنین نگاهی می‌گردیم و خوشحال می‌شویم اگر نگاهتان با ما همسو نیست، کمی با ما همراه شوید. ما به همراهی شما امیدوار و نیازمندیم.

یکی از کامل‌ترین الگوها و رویکردهایی که چنین نگاهی را به طور جدی در آموزش کودکان مطرح کرده، الگویی است با نام «رجیو امیلیا» که شما می‌توانید در فصل چهارم کتاب «رویکردهای آموزشی»، تألیف «ناصر یوسفی» به طور مفصل در مورد تاریخچه و جزئیات آن مطالعه کنید و ما در اینجا، برحسب نیاز، تنها بخشی از این رویکرد که مربوط به آموزش پروژه – محور هست را بازنویسی می‌کنیم.

«... اصل پروژه‌ها [در این رویکرد] آن قدر مهم و ضروری است که گاه بقیه‌ی بخش‌ها را تحت‌الشعاع خود قرار می‌دهد... نوع نگاهی که در این سیستم به پروژه می‌شود بسیار خاص است. پروژه فقط طرح اجرایی و یا عملیاتی محسوب نمی‌شود. پروژه در این سیستم فعالیتی است که کودک به تنهایی یا به کمک گروه‌ها برای به سرانجام رساندن موضوع مورد علاقه‌ی خود انجام می‌دهد.

... پروژه در این سیستم یک فرآیند است. فرآیندی که با یک موضوع یا یک مسأله‌ی مورد توجه کودک یا کودکان شروع می‌شود و سپس ادامه پیدا می‌کند. به هر کودک کمک می‌شود تا موضوع مورد علاقه‌ی خود را شناسایی کند و برای به سرانجام رساندن آن فعالیت‌های مرتبطی را انجام بدهد. طبیعی است که در این مسیر تحقیق، اجرا و تولید نیز وجود دارد.

هر موضوع مورد بررسی می‌تواند در حین کار به موضوع‌های دیگری تقسیم شود و یا موضوع‌های جدید دیگری نیز در آن شکل بگیرد و به وجود بیاید... در این مسیر زمان کاملاً باز است و اصلاً قرار نیست که برای مثال در یک دوره‌ی هفتگی یا ماهانه تمام شود. کودکان اجازه (و فرصت) دارند تا زمانی که می‌خواهند آن موضوع را ادامه دهند و پیش بروند. معلم راهنما نیز کودک را هدایت می‌کند تا بتواند امکانات لازم را برای پیش‌بردن برنامه‌هایش تهیه کند. در این سیستم عمیقاً این اعتقاد وجود دارد که پی‌گیری پروژه، بزرگترین آموزشی است که می‌توان برای کودکان فراهم کرد. آن‌قدر که کودکان در انجام پروژه‌ی خود می‌آموزند و یاد می‌گیرند، در هیچ جریان آموزشی دیگری این یادگیری شکل نمی‌گیرد.

فعالیتی که کودک، خود برمی‌گزیند و بر همان اساس فعال می‌شود،
عمیق‌ترین پاداش‌های درونی را برای وی به همراه دارد.

آبراهام مزلو

«مسأله‌ی مهم در انجام پروژه، پرداختن به این نکته است که کودکان در بستر یک زندگی واقعی آموزش می‌بینند. یعنی هر آنچه آموزش می‌بینند به کارشان می‌آید و می‌توانند از آن به خوبی استفاده کنند. آموخته‌های آن‌ها مجزأ، تجدیدی و یا ذهنی نیست. بلکه بسیار در هم تنیده، عینی و عملیاتی است. در این الگو، برای معرفی برنامه‌ی پروژه‌ای در شکل نمادین، آن را به یک درخت تشبیه می‌کنند که ریشه‌ی آن نیازهای عمیق کودک در بستر جامعه است، تنه‌ی آن موضوع مورد کار است و شاخه‌های آن انواع رشته‌های دانش بشری است که پیرامون موضوع شکل می‌گیرد. تنها نباید نگران بود که احتمالاً این شاخه‌ها حتماً در ارتباط با موضوع اصلی باشد، چون این اعتقاد وجود دارد که زیرمجموعه‌ها می‌توانند تبدیل به ماجراهای بعدی برای کار در کودک شود...»
رویکرد آموزشی پروژه - محور (PBL) به عنوان یک ضرورت مهم آموزشی در شرایط کنونی جهان مطرح است. تقریباً در تمام کشورهای توسعه یافته از این روش برای تدریس همه‌ی گروه‌های سنی استفاده می‌کنند. در ایران هم، در بسیاری از مدارس پیشرو، این رویکرد آموزشی تبیین شده و در حال اجرا است. پروژه‌های آموزشی دو نوع هستند:

۱- پروژه‌های خرد و کوتاه مدت

پروژه‌های آموزشی خرد ممکن است دربرگیرنده‌ی چندین مسأله یا بخشی از یک پروژه‌ی کلان و یا مرتبط با موضوع چند درس از یک کتاب درسی باشند. این گونه پروژه‌ها، هر چند برای توسعه‌ی برخی از مهارت‌های عمومی اهمیت دارند، اما دستاوردهای آن‌ها برای حل برخی از مشکلات مورد توجه نیستند.

۲- پروژه‌های کلان و دراز مدت

پروژه‌های کلان و درازمدت آموزشی، با مسائل متفاوت زندگی واقعی و مشکلات روزمره یا بنیادی مرتبط هستند. زمان زیادی برای اجرا و اتمام این گونه پروژه‌ها در اختیار دانش آموز و معلم قرار دارد. این گونه پروژه‌ها آثار تربیتی درازمدتی برای دانش‌آموزان دارند و ممکن است، به حل یا طرح برخی از مسائل تازه کمک کنند.

در مجموعه‌ی آموزشی پیش‌دبستانی پودانا، هر جلد یک پروژه‌ی کلان و درازمدت است که در برگیرنده‌ی مفاهیم آموزشی هدف بوده و کودک را به پویایی و تحرک بیشتر برای پیش‌برد موضوع مورد نظر تشویق می‌کند. در بخش بعدی، به تفکیک هر جلد، پروژه‌های پیشنهادی به تفصیل معرفی خواهند شد.

کودک پیش دبستانی

همانطور که پیش تر عنوان شد، برنامه ریزی آموزشی بدون در نظر گرفتن و شناخت ویژگی ها و نیازهای کودک، منجر به سازگاری و ماندگاری آموزش نخواهد شد.

کتاب های این مجموعه ویژه ی کودکانی است که می خواهند برای رفتن به مدرسه آماده شوند. بنابراین برنامه و مفاهیم مورد نظر، متناسب با برنامه هایی که توسط وزارت آموزش و پرورش و همچنین سازمان بهزیستی، پیش بینی و تدوین شده، طراحی و نگارش یافته است. مطابق با اساس نامه ی دوره ی پیش دبستانی^۲، مصوب جلسه ی ۶۹۹ شورای عالی آموزش و پرورش، مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸:

ماده ی ۱- تعریف دوره ی پیش دبستانی

☒ دوره ی پیش دبستانی به دوره ی دوساله ای اطلاق می شود که کودکان گروه سنی ۴ تا ۶ سال را تحت پوشش برنامه های

تربیتی قرار می دهد.

☒ تبصره: در صورت عدم تأمین امکانات مورد نیاز، اجرای دوره ی مذکور به صورت یک ساله بلامانع است.

برنامه ها و فعالیت های در نظر گرفته شده در مجموعه ی «پودانا ...» متناسب با کودک بالای ۴ سال ایرانی بوده و تلاش شده، این مجموعه با توجه به گستردگی مفاهیم هدف، در طول دو سال تحصیلی قابل اجرا باشد. با هم برخی از ویژگی های کودکان ۴ تا ۶ سال را بازگو و بررسی می کنیم.^۳ این بررسی اجمالی به ما کمک می کند، از اهداف آموزشی مورد نظرمان دور نشده و متناسب با سن کودکان فرصت شرکت در فعالیت های متنوع را به او بدهیم.

چهارسالگی

کودکان در این سن کاملاً توانا و مستقل هستند. آن ها با گام هایی موزون تقریباً مثل گام های یک بزرگسال راه می روند و دوست دارند لی لی کنند و بپرند. مجذوب علت و معلول می شوند و مهارت روزافزون آن ها در زبان، آن ها را برمی انگیزد تا سؤالاتی درباره ی نحوه ی کار کردن موارد مختلف در جهان بپرسند.

۲ - راهنمای برنامه و فعالیت های آموزشی و پرورشی «دوره ی پیش دبستانی»، تدوین شده در گروه پیش دبستانی دفتر برنامه ریزی و تألیف کتب درسی، انتشارات مدرسه، چاپ اول ۱۳۸۸

۳ - کارولین مگیت، «راهنمای تصویری رشد کودک (برای پدران و مادران)»، ترجمه ی فاطمه عبدالحمیدی، انتشارات رهنما، ۱۳۹۱

رشد فیزیکی**(مهارتهای حرکتی درشت)**

- ✓ سطح خوبی از حس تعادل در کودکان رشد کرده و می‌توانند در امتداد یک خط راه بروند.
- ✓ می‌توانند روی نوک پا بایستند، راه بروند و بدوند.
- ✓ می‌توانند یک توپ را بگیرند، شوت کنند، پرتاب کنند و به زمین بزنند.
- ✓ برای برداشتن اشیا از روی زمین از کمر خم می‌شوند.
- ✓ از بالا رفتن از درخت‌ها و داربست‌ها لذت می‌برند.
- ✓ روی پله‌ها بالا و پایین می‌دوند، در حالی که یک پا روی هر پله قرار دارد.
- ✓ می‌توانند با مهارت، سه‌چرخه برانند و به راحتی دوره‌های تیزی بزنند.

(مهارتهای حرکتی ظریف)

- ✓ می‌توانند یک برج با ده مکعب یا بیشتر بسازند.
- ✓ می‌توانند از یک الگوی ساختمان سه پله‌ای با استفاده از شش مکعب یا بیشتر کپی کنند.
- ✓ می‌توانند مهره‌های کوچک را درون یک نخ بند بیندازند.
- ✓ اگر از آن‌ها درخواست شود می‌توانند با نشان دادن سر، پاها و بدن، شکل آدمی را نقاشی کنند که شبیه یک نفر باشد.
- ✓ می‌توانند دستشان را بکشند و می‌توانند شست‌هایشان را به نوبت با هر انگشت روی هم قرار دهند.

رشد حسی

- ✓ رنگ‌های اصلی را جور می‌کنند و نام می‌برند.
- ✓ با دقت به داستان‌های طولانی گوش می‌دهند.

رشد شناختی و رشد زبانی

- ✓ از شمردن ۱ تا ۲۰ حفظ، لذت می‌برند و مفهوم اعداد بالای سه را می‌فهمند.
- ✓ درباره‌ی چیزهایی در گذشته و آینده حرف می‌زنند.
- ✓ می‌توانند اشیا را در گروه‌هایی از هم جدا کنند.

- ✓ مهارت‌های حافظه‌ای فراوانی دارند؛ برای مثال، آن‌ها یک اتفاق خاص را به خاطر می‌آورند، از قبیل این که پدر بزرگ و مادر بزرگشان چند ماه پیش آن‌ها را دیده‌اند.
- ✓ می‌توانند دلیل بیاورند و مسائل را حل کنند.
- ✓ نقاشی‌هایشان جزئیات بیشتری از قبیل اضافه شدن دست‌ها و انگشت‌های افراد را دربرمی‌گیرد.
- ✓ اغلب بین حقیقت و خیال گیج می‌شوند.
- ✓ روان حرف می‌زنند و سؤالاتی می‌پرسند (چرا...؟ کی...؟ چه جوری...؟) و جواب‌ها را درک می‌کنند.
- ✓ می‌توانند آهنگ‌ها و اشعار مخصوص کودکان را با اشتباهات خیلی کمی تکرار کنند.
- ✓ می‌توانند اسم کامل و آدرسشان را تقریباً به درستی بگویند.
- ✓ داستان‌های طولانی می‌گویند.
- ✓ از جک گفتن و بازی با کلمات لذت می‌برند.

رشد هیجانی و اجتماعی

- ✓ می‌توانند به طور ماهرانه‌ای با قاشق و چنگال غذا بخورند.
- ✓ می‌توانند دست‌هایشان را بشویند، خشک کنند و مسواک بزنند.
- ✓ می‌توانند خودشان لباس‌هایشان را بپوشند و در بیاورند؛ البته به جز بند کفش.
- ✓ اغلب احساسات خود را به دیگران نشان می‌دهند.
- ✓ دوست دارند مستقل باشند و تا حد زیادی خود رأی هستند.
- ✓ دوست دارند با بچه‌های دیگر باشند.

رشد اخلاقی و معنوی

- ✓ نیازهای دیگران و نیاز برای شریک شدن و نوبت گرفتن را درک می‌کنند.
- ✓ سعی می‌کنند در رفتار روی آنچه درست است و آنچه غلط است تمرین کنند.

بازی

- ✓ نمایش‌های عروسکی و صحنه‌هایی را که در تلویزیون دیده‌اند، اجرا می‌کنند.

✓ با دیگران بازی‌های ایفای نقش را ماهرانه بازی می‌کنند.

✓ از بازی تخیلی که به آن‌ها کمک می‌کند تا با احساسات قوی هماهنگ شوند، لذت می‌برند.

پنج سالگی

کودکان از نشان دادن آنچه می‌توانند انجام دهند یعنی لی لی کردن، با یک پا پریدن و انجام بازی‌های گروهی با توپ، لذت می‌برند. آنها یک آگاهی رو به رشد از جهان دارند و زبانشان این درک را نشان می‌دهد. کودکان در حال یادگیری کنترل خود که شامل این موضوعات می‌شود که چگونه منتظر بمانند و چگونه نوبت بگیرند، هستند. آنها در مهارت‌های روزمره از قبیل شستن، لباس پوشیدن و غذا خوردن، کاملاً مستقل هستند.

رشد فیزیکی

(مهارت‌های حرکتی درشت)

✓ چالاکی فراوانی دارند؛ یعنی می‌توانند بدونند و از این سو به آن سو روند. به نرمی روی انگشت‌هایشان می‌دوند، بالا می‌روند و جست و خیز می‌کنند.

✓ تعادل خوبی نشان می‌دهند، یعنی می‌توانند برای ۱۰ ثانیه روی یک پا بایستند و بعضی از آن‌ها ممکن است یک دوچرخه را بدون کمک چرخ‌های ثابت کننده برانند.

✓ همکاری و هماهنگی خوبی نشان می‌دهند، توپ بازی می‌کنند و به‌طور موزونی با آهنگ حرکت می‌کنند.

✓ می‌توانند روی کمر خم شوند و بدون خم شدن زانوهایشان انگشت‌های پا را لمس کنند.

✓ می‌توانند ۲ تا ۳ متر به سمت جلو روی هر پا به‌طور جداگانه لی لی کنند.

✓ از مجموعه‌ای از تجهیزات بازی شامل سرسره‌ها، تاب‌ها و چارچوب‌های مخصوص بالا رفتن، استفاده کنند.

(مهارت‌های حرکتی ظریف)

✓ می‌توانند به درستی از چاقو و چنگال استفاده کنند، اما ممکن است هنوز نیاز داشته باشند تا گوشت را برایشان ریزریز کنید.

✓ ممکن است بتوانند یک سوزن با سوراخ بزرگ را نخ کنند و با آن کوک‌های بزرگ بزنند.

✓ کنترل خوبی روی مدادها و قلم‌موهای نقاشی دارند.

✓ می‌توانند نقاشی یک آدم را با یک سر، بدن، بازوها، پاها، بینی، دهان و چشم‌ها بکشند.

✓ می‌توانند مدل‌های استادانه را با استفاده از اسباب‌بازی‌های مدل‌سازی (خانه‌سازی) بسازند.

- ✓ می‌توانند از روی حروف بیشتری از الفبا کپی کنند.
- ✓ می‌توانند انگشت‌های یک دست را با استفاده از انگشت‌های اشاره‌ی دست دیگر بشمارند.
- ✓ می‌توانند پازل‌های ساده را با تکه‌هایی که به هم وصل می‌شوند، انجام دهند.

رشد شناختی و رشد زبانی

- ✓ نقاشی‌هایی با جزئیات خوب، برای مثال یک خانه با پنجره‌ها، یک در، یک سقف و یک دودکش می‌کشند.
- ✓ درباره‌ی کلمات انتزاعی سؤال می‌کنند (برای مثال می‌پرسند «ماوراء یعنی چی؟»).
- ✓ می‌توانند اسم کامل، سن و نشانی و اغلب تاریخ تولدشان را بگویند.
- ✓ علاقه‌مند خواندن و نوشتن هستند.
- ✓ اسمشان را تشخیص می‌دهند و تلاش می‌کنند آن را بنویسند.
- ✓ درباره‌ی گذشته، حال و آینده با مفهوم خوبی از زمان حرف می‌زنند.
- ✓ در گفتارشان روان هستند و برای بیشترین بخش از نظر گرامری درست حرف می‌زنند.
- ✓ عاشق داستان خواندن هستند و بعداً داستان‌ها را با جزئیات، هم به تنهایی و هم با دوستانشان اجرا خواهند کرد.
- ✓ از جک‌ها و معماها لذت می‌برند.

رشد هیجانی و اجتماعی

- ✓ به تنهایی لباس می‌پوشند و لباس‌هایشان را در می‌آورند. اما ممکن است برای بستن بند کفش‌هایشان مشکل داشته باشند.
- ✓ دوست داشتن‌ها و دوست نداشتن‌های بسیار قاطع دارند، بعضی با منطق آشکار کم (برای مثال یک کودک ممکن است وقتی هویج به صورت نواری بریده می‌شود آن را بخورد اما اگر گردگرد بریده شود نخورد).
- ✓ قادرند خودشان را برای مدت زمان طولانی‌تر، برای مثال نگاه کردن یک کتاب یا تماشای یک فیلم سرگرم کنند.
- ✓ احساس همدردی نشان می‌دهند و دوستانی را که آسیب می‌بیند آرام می‌کنند.
- ✓ از مراقبت از حیوانات خانگی لذت می‌برند.
- ✓ دوست‌های خودشان را انتخاب می‌کنند.

کتاب‌های
کرمک آموزش

رشد اخلاقی و معنوی

- ✓ قوانین اجتماعی فرهنگشان، برای مثال روش معمول سلام و احوالپرسی کردن با دیگران را درک می کنند.
- ✓ به طور ذاتی و از روی غریزه وقتی کودکان دیگر، ناراحت هستند به آن ها کمک می کنند.

بازی

- ✓ از بازی های گروهی و بازی های با قاعده و قانون لذت می برد.
- ✓ ممکن است یک ورزش یا فعالیت دستی (کاردستی) خاص را بیشتر ترجیح دهند.
- ✓ بازی های پیچیده را با اشیای ریز روی زمین انجام می دهند.
- ✓ به تنهایی یا با دیگران (مثلاً بچه های کوچکتر) بازی می کنند.
- ✓ از بازی وانمود سازی (تقلیدی) با دیگران لذت می برند.

نش سالگی

کودکان ۶ ساله سرشار از کنجکاوی هستند و علایق خودشان را رشد می دهند. آن ها در حال شکل دادن مفاهیم جدیدی از اندازه، شکل، وزن و فاصله هستند. آن ها به منظور خواندن و نوشتن به طور مستقل و نوشتن کلمات و ایده ها روی کاغذ رشد می کنند و اغلب از املای اختراعی خودشان استفاده می کنند.

رشد فیزیکی**(مهارت های حرکتی درشت)**

- ✓ در حال کسب قدرت و چالاکی هستند، آن ها می توانند با اعتماد به نفس از روی وسایل موجود در مدرسه پایین بپرند.
- ✓ می توانند بدون و بپرند و می توانند یک توپ فوتبال را تا ۶ متر شوت کنند.
- ✓ می توانند توپ ها را با دقت بگیرند و پرت کنند.
- ✓ می توانند به سادگی و با تعادلی مطلوب لی لی کنند.
- ✓ می توانند دوچرخه سواری کنند، احتمالاً بدون میله تعادل.
- ✓ می توانند با موزیک به موقع روی یک پا بپرند و پاهایشان را جابه جا کنند.

(مهارت‌های حرکتی ظریف)

- ✓ می‌توانند برجی از مکعب‌ها بسازند که به طور کامل مستقیم باشد.
- ✓ می‌توانند یک خودکار یا مداد را به شیوه‌ای شبیه یک بزرگسال نگه دارند.
- ✓ می‌توانند تعدادی از حروف یک اندازه را بنویسند.
- ✓ می‌توانند نام خانوادگی‌شان را به خوبی اسم کوچکشان بنویسند.
- ✓ ممکن است شروع به نوشتن داستان‌های ساده کنند.

(رشد شناختی و رشد زبانی)

- ✓ شروع به فکر کردن به شیوه‌ای هماهنگ‌تر می‌کنند و می‌توانند در یک زمان بیش از یک دیدگاه را حفظ کنند.
- ✓ شروع به توسعه‌ی مفاهیم کمیت یعنی طول، اندازه‌گیری، فاصله، مساحت، زمان، حجم، ظرفیت و وزن می‌کنند.
- ✓ می‌توانند تفاوت بین واقعیت و خیال را تشخیص دهند، اما هنوز اغلب از شخصیت‌های ماوراءالطبیعی کتاب‌ها، یا چنین شخصیت‌هایی در تلویزیون و غیره می‌ترسند.
- ✓ به اصول علمی پایه علاقه‌مندند و شروع به درک آن‌ها می‌کنند (برای مثال: وقتی مواد عادی شناور یا گرم می‌شوند چه اتفاقی می‌افتد؟).
- ✓ تا حد زیادی در نقاشی کشیدن و نوشتن، تحت تأثیر عرف‌های فرهنگی قرار می‌گیرند (برای مثال اغلب نمادهای شخصی خودشان را با حروفی از الفبا ترکیب می‌کنند).
- ✓ افراد را با جزئیات کامل، مثل ابروها و مژه‌ها و دکمه‌ها و بندهای لباس می‌کشند.
- ✓ می‌توانند اکثر صداها را زبان خودشان را تلفظ کنند.
- ✓ به طور روان و با اعتماد به‌بنفس حرف می‌زنند.
- ✓ می‌توانند آوازه‌ها و شعرهای مخصوص کودکان را به یاد بیاورند و تکرار کنند.
- ✓ به طور دائم در حال رشد مهارت‌های ادبی (یعنی خواندن و نوشتن) هستند. اگرچه توانایی خواندن به طور مستقل و با اعتماد به‌بنفس معمولاً بین سن ۷ تا ۹ سالگی شروع می‌شود.
- ✓ بین اینکه می‌خواهند داستان‌هایی برایشان خوانده شود یا اینکه می‌خواهند خودشان کتاب‌ها را بخوانند، انتخاب می‌کنند.

(رشد هیجانی و اجتماعی)

- ✓ می‌توانند کارهای ساده از قبیل پوست کندن میوه‌ها، آب دادن به گیاهان، آویزان کردن لباس‌ها و تمیز کردن کفش‌ها را انجام دهند.
- ✓ اساساً به خاطر علائق و شخصیتشان دوستانی انتخاب می‌کنند.

- ✓ می‌توانند یک مکالمه‌ی طولانی با یک کودک دیگر یا با یک بزرگسال داشته باشند، طوری که به طور طبیعی برای صحبت کردن و گوش کردن نوبت را رعایت کنند.
- ✓ شروع به مقایسه‌ی خودشان با دیگران می‌کنند («من از این لحاظ شبیه اون هستم، اما از این لحاظ با اون فرق دارم ...»).

رشد اخلاقی و معنوی

- ✓ مفاهیم اخلاقی بیشتری از قبیل بخشش و انصاف در آن‌ها شروع به رشد می‌کند.

بازی

- ✓ با کودکان دیگر بازی می‌کنند (بازی همکاری).
 - ✓ در بازی وانمودسازی (تقلیدی) استادانه عمل می‌کنند و در ایفای نقش، نقش‌هایی برای دیگران تعیین می‌کنند.
 - ✓ موقعیت‌هایی را ایفای نقش می‌کنند که هیچ تجربه‌ی مستقیمی در زمینه‌ی آن ندارند، اما ممکن است یک روز برایشان اتفاق بیفتد؛ از قبیل ازدواج کردن یا سفر به فضا و کره‌ی ماه (بازی تخیلی یا فانتزی).
- معمولاً کودکان در سراسر جهان مراحل یکسانی از رشد را پشت سر می‌گذارند و این مراحل در جدول زمانی گسترده‌ی یکسانی قرار دارند، اما مهم است که به یاد داشته باشیم که :

«هر کودک منحصر به فرد است»

با این وجود فهم الگوی رایج، به ما و شما کمک می‌کند تا در توسعه‌ی همه‌ی مهارت‌ها چه در زمینه‌ی بهبود سلامتی کودکان و چه در زمینه‌ی رشد همه جانبه یا جامع او، آمادگی لازم را داشته باشیم. همچنین باید متوجه باشیم که حوزه‌های مختلف رشد به هم مرتبط هستند. ایده‌ها، زبان، ارتباط، احساسات، روابط و سایر عناصر فرهنگی که کودک در میان آن‌ها بزرگ می‌شود، بر رشد او به طور جدی تأثیر می‌گذارند.

شناخت ما از کودکان، به شناخت نیازهای آن‌ها، متناسب با سنی که دارند کمک شایانی می‌کند و ما را در جهت ایجاد فرصت‌های متنوع برای آن‌ها پیش می‌برد. بدون شناخت نیاز کودکان، آموزش، سازگار با طبیعت وی نخواهد بود و چیزی به جز دلزدگی، خستگی و فرار از مدرسه و درس را برای او به ارمغان نمی‌آورد.

در مجموعه کتاب‌های آموزشی پیش دبستانی «پودانا ...»، مؤلفان تلاش کرده‌اند، برنامه‌ای را ارائه دهند که سازگار با رشد و طبیعت انسانی، فرهنگی و اجتماعی کودک ایرانی باشد. همچنین داستان‌ها و فعالیت‌ها، با در نظر گرفتن ارتقای رشد همه جانبه‌ی کودکان، اعم از «رشد جسمانی-حرکتی»، «رشد شناختی-رشی» و «رشد روانی-اجتماعی» نگارش و طراحی شده‌اند. هر چند این مهم سهل ممتنع است، ولی جز تلاش برای رسیدن به آن، ادعای دیگری نداریم. امید که چنین باشد.

کرمك آموزشى

برنامه‌ی آموزشی

کودکی که با توجه به زمینه‌های متفاوت رشد، در معرض فعالیت‌های متنوع قرار گیرد، فرصت آن را خواهد داشت تا هر روز سالم‌تر و کامل‌تر از روز پیشینش باشد. ماده‌ی ۲ اساس‌نامه‌ی دوره‌ی پیش‌دبستانی که در ذیل آمده است، راهنمای ما در این زمینه بود. لطفاً آن را به دقت بخوانید.

ماده‌ی ۲- اهداف کلی دوره‌ی پیش‌دبستان

- ✓ پرورش قابلیت‌های جسمانی و ذهنی، هماهنگ‌سازی و رشد مهارت‌های حرکتی کودکان
- ✓ کمک به رشد عاطفی کودکان، افزایش مس اعتماد به نفس، درک شرایط محیطی و تقویت درک زیبایی‌ها
- ✓ فراهم ساختن زمینه‌ی علاقه و احساس شادی از مشارکت در فعالیت‌های گروهی
- ✓ تقویت علاقه به ارزش‌های دینی، اخلاقی و هویت ملی
- ✓ ایجاد رفتارهای مطلوب فردی و اجتماعی در کودکان متناسب با سن آنان

کودک ما قرار است برای ورود به آموزش رسمی کشور آماده شود. از این رو همسو بودن با اهداف دوره‌ی ابتدایی و همچنین ویژگی‌های فرهنگی و بومی در دستور کار تألیف این مجموعه بوده است. خواهش می‌کنیم به ماده‌ی ۳ اساس‌نامه‌ی دوره‌ی پیش‌دبستانی دقت کنید و آن را جزء به جزء مورد توجه قرار دهید.

ماده‌ی ۳- اصول حاکم بر آموزش و پرورش دوره‌ی پیش‌دبستان

- در برنامه‌ها و فعالیت‌های دوره‌ی پیش‌دبستانی اصول زیر مورد توجه قرار می‌گیرد:
- ✓ رعایت تفاوت‌های فردی و توجه به شرایط فرهنگی و بومی کودکان
- ✓ توجه به ویژگی‌های مراحل رشد و پرورش مواس گوناگون کودکان
- ✓ اولویت دادن به بازی و فعالیت‌های نشاط آور و پرهیز از روش‌های آموزش انتزاعی و حافظه مدار
- ✓ هماهنگی و همسویی با اهداف دوره‌ی ابتدایی

فعالیت‌های متنوع و روال آموزشی که در کتاب‌های مجموعه‌ی پیش‌دبستانی پودانا در نظر گرفته شده، تلاش دارد که توجه کودکان را، ضمن هوشیارسازی، دانش‌اندوزی و مهارت‌یابی، به سه چیز جلب کند:

۱- توجه به خودش

۲- توجه به دیگران

۳- توجه به پیرامون، محیط و جهان هستی

در هر جلد از این مجموعه بیش از ۳۰ فعالیت متنوع در دسته‌بندی‌هایی که در ذیل آمده، برای رسیدن به اهداف مذکور، پیشنهاد شده‌اند:

بازی: زبان و وظیفه‌ی کودکان، بازی است. این فعالیت‌ها به نشاط، شادابی و پویایی کودک ما کمک می‌کنند. آموزش با بازی معمولاً برای کودکان لذت بخش‌تر است. خواهش می‌کنیم بازی را جدی‌تر بگیرید چون بازی برای رشد همه جانبه‌ی کودکان حیاتی است. بازی فرصت‌هایی را برای کودکان فراهم می‌کند تا:

☑ اعتماد به نفس، عزت نفس و احساس امنیت خود را گسترش دهند.

☑ استعدادهای بالقوه‌ی خود را درک و احساس شایستگی خود را کشف کنند.

☑ از خلاقیت و ابتکار استفاده کنند.

☑ مهارت‌های خواندن، فکر کردن و حل مسأله را به خوبی مهارت‌های حرکتی گسترش دهند.

☑ چگونگی کنترل احساسات، درک، تعبیر و تفسیر جهان اطراف را یاد بگیرند.

☑ رابطه و مهارت‌های اجتماعی را یاد بگیرند و ارزش‌ها و اصول اخلاقی را گسترش دهند.

به هنگام بازی کودکان، بایستی دخالت بزرگسالانه را محدود و در عوض به او فرصت داد تا خودش به تنهایی یا تحت تأثیر همسالانش روش بازی را کشف کند. کودک پیش از اینکه یک بازی را تمام و کمال درک کند، نیاز دارد تا آن را با تمام وجود کشف و درک کند. دخالت‌های بزرگسالانه فرصت این کشف را از او می‌گیرند و در نتیجه، بازی آنچنان که باید و شاید موجب رشد مغز و پرورش هوش‌های چندگانه‌ی او نمی‌شود. وظیفه‌ی ما تنها سازماندهی و برنامه‌ریزی بازی‌های متنوع برای اوست. یک بازی، چنانچه با انگیزه‌ی درونی، آزادانه، خوشایند، واقعیت‌گریز و توأم با مشارکت باشد، به ثمر بخشی آن مطمئن‌تر خواهیم بود. برای مطالعه‌ی جدی‌تر در مورد بازی، مطالعه‌ی کتاب «روانشناسی بازی» نوشته‌ی فرگاس پیترو هیوز، ترجمه‌ی کامران گنجی، انتشارات رشد، را پیشنهاد می‌کنیم.

هنر: به عنوان مهمترین ابزار برای بیان و ابراز درونیات و همچنین احترام به علاقه و فردیت کودک است، که با عناوین «نقاشی»، «کاردستی»، «نمایش»، «نمایش عروسکی» و «رنگ‌آمیزی» در هر جلد به تناسب موضوع آورده شده است.

هنر تمام حواس را در بازی آزاد به کار می‌گیرد و باعث رشد و توسعه‌ی قوه‌ی ادراک، رشد عاطفی، اجتماعی و مهارت‌های چند حسی کودکان می‌شود. هنگام کار با ابزار هنری، کودکان فرصتی به دست می‌آورند تا با رنگ، شکل، بافت و طرح، تجربه کسب کنند. از طریق هنر آن‌ها احساس، فکر و نظر خود را در مورد دنیای اطرافشان ابراز می‌کنند.

نکته مهم

انجام کارهای خلاقانه برای کودکان پیش دبستانی بسیار اهمیت دارد، ولی آنچه که آن‌ها خلق می‌کنند آن قدر مهم نیست. از دادن الگوهای هنری رایج و مرسوم به شدت خودداری کنید.

توجه داشته باشیم، هنر از نظر کودکان با آنچه بزرگسالان می‌پندارند، متفاوت است. هنر از نظر کودک وسیله‌ای برای بیان احساسات و افکار است. هیچ دو کودکی از نظر احساسی و فکری به یکدیگر شبیه نیستند. در واقع کودک امروز نیز با کودک دیروز تفاوت زیادی دارد. به همین دلیل آثار هنری آنان نیز متفاوت است. کودک محیط اطراف خود را آن گونه که می‌بیند ترسیم نمی‌کند، بلکه ترسیم‌هایش مبنی بر برداشت او از پدیده‌های خارجی است و با رشد کودک و تغییر نگرش‌ها و تفکرات، ترسیم‌های او نیز تغییر می‌کنند.

نکته مهم

دخالت و اعمال نظر بزرگسالان در انجام فعالیت‌های هنری، عامل بازدارنده است.

اگر به کودک فرصت داده شود تا بدون دخالت بزرگترها به فعالیت هنری بپردازد و رشد پیدا کند، نیازی به محرک، جهت پرورش خلاقیت در کودکان نخواهد بود. هر کودک بدون ترس و خجالت، خلاقیت خود را به کار خواهد گرفت و با اعتماد به نفس به کار خود می‌پردازد.

آموزش هنر در برنامه‌ی آموزشی کودکان بسیار مهم و لازم است، چون:

- ✓ فعالیت‌های هنری به شناخت کودکان از دیگران کمک می‌کنند.
- ✓ فعالیت‌های هنری موجب افزایش آگاهی کودک نسبت به محیط اطرافش می‌شوند.
- ✓ فعالیت‌های هنری به بیان آزادانه افکار و خواسته‌های قلبی کودک کمک می‌کنند.

برای برنامه‌ها و فعالیت‌های هنری که در کتاب آمده است، موقعیتی فراهم کنید تا کودک فرصت ابراز خودش را داشته باشد. فضاهای استرس‌زا مانع پرورش خلاقیت اوست، پس محیط را برای او شاداب و پویا کنید. به هنگام نقاشی، مداد پاک‌کن‌ها را از دور و بر او جمع کنید و فرصت اشتباه کردن را از او نگیرید. چنانچه مایل به مطالعه‌ی بیشتر در مورد آموزش هنر به کودکان بودید، کتاب «آموزش هنر، نقاشی و کاردستی»، نوشته‌ی مینو وثاقتی، از انتشارات فاطمی، و کتاب «ناگفته‌های نقاشی کودکان»، نوشته‌ی تکتیم آخته، از انتشارات پویا نما، را به شما معرفی می‌کنیم.

معمای: حل مسأله، یکی از مهم‌ترین مهارت‌ها در زندگی است. آنجایی که یک مشکل را به یک مسأله تبدیل و سپس مسأله را حل کنیم، به مغزمان می‌آموزیم که به دنبال راه حل باشد نه چیز دیگری. شما می‌توانید در هر جایی که لازم دانستید، معماهای دیگری را نیز

به کتاب اضافه کنید و در اختیار کودکان قرار دهید. معماها و چیستان‌ها، برای کودکان پیش‌دبستانی همیشه جذاب است و معمولاً از شما می‌خواهند تا پاسخ را هرچه سریع‌تر به آن‌ها بگویید. فرصت فکر کردن، فرصت مشورت کردن و فرصت جستجو کردن را برای آن‌ها فراهم کنید. هر روز می‌تواند با یک معما آغاز شود و معما- بازی به عنوان یک برنامه‌ی مستمر و روزانه درآید. پیشنهاد شما چیست؟ لطفاً همچون یک معما، به آن بیندیشید.

پرسش: پیش‌تر در مورد پرسش و پرسش‌گری به تفصیل سخن گفته شد، پس کوتاه می‌گوییم که «مغز انسان با پرسش به حرکت می‌افتد و تا پاسخی برای آن نیابد از حرکت نمی‌ایستد مگر آنکه عوامل دیگری همچون سرکوب، الگوهای تثبیت شده، افراط در رفع نیازها و حافظه - مداری، راه پرسشگری آن را مغشوش کنند».

گفتگو: احترام به تفاوت‌های فردی بدون شناخت از یکدیگر امکان‌پذیر نیست. گفتگو فرصتی است برای شنیدن و شنیده شدن. آشنایی با عقاید، نظرات و ایده‌های متنوع، به ترویج فرهنگ صلح کمک شایانی می‌کند. ما پیشنهادهای برای شما داشته‌ایم. خواهش می‌کنم شما هم فرصت‌های مختلفی را برای گفتگوی کودکان با هم فراهم کنید. این کار آن‌ها را بیشتر به هم نزدیک می‌کند و آمادگی ایشان را برای کارها و فعالیت‌های گروهی بالا می‌برد. می‌توانید از موضوعات هر کتاب، یعنی همان پروژه‌هایی که تعریف شده‌اند، برای گفتگو استفاده کنید و یا هر جایی که احساس کردید، کودکان با شما و یکدیگر همراه نیستند، گفتگویی ترتیب دهید. ما روی خلاقیت شما حساب ویژه‌ای باز کرده‌ایم. پس خودتان را دست کم نگیرید.

بازدید: مشاهده و کنکاش در محیط‌های متفاوت، هدف اصلی این فعالیت‌هاست. باید بپذیریم که تنها چهاردیواری کلاس، محل دانش‌آموزی نیست. کلاس درس به وسعت جهان می‌تواند گسترده باشد. متناسب با هر پروژه، بازدیدهای پیشنهادی، در کتاب آمده است. شما هم می‌توانید برای پیش‌برد هر چه بهتر پروژه، خودتان بازدیدهایی را ترتیب دهید. اگر در شهر یا روستایی زندگی می‌کنید که می‌تواند کودکان را به طبیعت نزدیک و نزدیک تر کند، فرصت بهتری در اختیار شماست، آن را جدی بگیرید و به فضای چهاردیواری کلاس یا خانه‌تان بسنده نکنید. طبیعت بهترین معلم انسان‌ها در طول تاریخ بوده، هست و خواهد بود. زندگی صنعتی و مدرن، پیامدی جز دوری انسان‌ها از طبیعت نداشته است. پس چقدر خوب می‌شود اگر ما به این دوری دامن نزنیم و همه با هم مراقب زمین‌مان و هر آنچه در آن است باشیم. مراقبت از زمین بدون آشنایی با آن امکان‌پذیر نیست. کودکانمان را با بازدیدهای متنوع متوجه میراث گران‌بهایی که دارند بکنیم، آن‌ها خود حامی میراث‌شان خواهند بود.

ناشر تخصصی کتاب‌های
كمك آموزشى

بخش دوم: راهنمای جامع

در این بخش راهنمای جامع مجموعه، به تفکیک هر جلد، تحت عناوین ذیل آمده است:

- ❑ خلاصه کتاب
- ❑ موضوعات آموزشی و مباحث هدف
- ❑ طرح و بسط پروژه‌ی مورد نظر

پودانا ایرانگرد می‌شود

خلاصه کتاب

پستیچی برای آقای توتو نامه‌ای می‌آورد. نامه از طرف دریای سیبری است و روی آن نوشته شده: «از طرف دوست تو «امید»». نامه پر از نقاشی است. نقاشی‌هایی که امید برای آقای توتو کشیده و از او خواسته که زمستان نزد او، کنار ساحل فریدون کنار در شمال ایران برود. پودانا به آقای توتو پیشنهاد می‌دهد که پیش از رسیدن امید به فریدون کنار، راهی سفر به دور ایران شوند و برای او سوغاتی بگیرند. آقای توتو می‌پذیرد. آن‌ها لوازم سفرشان را برمی‌دارند و با هم به شرق، جنوب، غرب، مرکز و شمال ایران سفر می‌کنند. به شمال که می‌رسند، کنار ساحل فریدون کنار، امید را می‌بینند و بعد از خوش و بش، از همه‌جای شمال دیدن می‌کنند. زمانی که وقت رفتن امید می‌شود، او سوغاتی‌هایش را درون بقچه‌ای می‌پیچد و دور گردنش می‌اندازد و خداحافظی می‌کند. پودانا و آقای توتو، پرواز کردن امید را در آسمان نگاه می‌کنند. او در حال پرواز در آسمان هرچقدر دورتر می‌شود، کوچک‌تر به نظر می‌رسد، تا اینکه به اندازه‌ی نقطه‌ای شد. آقای توتو و پودانا به شهر خودشان برمی‌گردند. اما دیگر شهر و کشورشان برای آنها مثل همیشه نیست. چون حالا که دیگر آنها شهر و کشور خود را بیشتر می‌شناسند، بیشتر هم دوستش می‌دارند، به خصوص حیوانات مهربانش را..

موضوعات آموزش و مباحث هدف

- ☒ فرهنگ صلح
- ☒ آشنایی با تنوع و تفاوت‌های فرهنگی
- ☒ ایران، ایرانی، هویت ملی
- ☒ شناخت استان‌ها و شهرهای ایران
- ☒ آشنایی با فرهنگ اقوام ایرانی
- ☒ آشنایی با مفاهیم جغرافیا
- ☒ محیط زیست و حفاظت از آن
- ☒ آشنایی با حیوانات ایرانی
- ☒ فرهنگ گردشگری و آداب سفر
- ☒ مفاهیم آموزشی مسافت، دوری و نزدیکی، وسایل نقلیه

طرح وبسایت پروژه

این کتاب، کتابی است برای ایران ما. ماجرای تنها ماندن درنای امید و دلیل انتخاب این نام برای او را می‌دانیم (اگر نمی‌دانید پیش از آنکه این کتاب را با کودکان، کار کنید، لطفاً درباره‌ی آن بخوانید و تحقیق کنید). مرگ یک پرنده‌ی مهاجر پیامد بی‌اهمیتی به هویت ملی و عدم حفاظت از محیط زیست است. شکارچی، می‌توانست هر کسی باشد، هر کسی که مفاهیم آموزشی مورد نظر در این کتاب را نیاموخته است. برای داشتن کشوری پویا و زنده، باید آن را بشناسیم، بیشتر و بهتر از قبل، تا بدانیم باید مراقب کجا باشیم؟ اصلاً چرا باید مراقبش باشیم؟ اگر نباشیم چه می‌شود؟ حالا یک درنا هم از روی زمین کم شد، خب که چه؟ مگر چه شد؟ اینها پرسش‌هایی است که می‌تواند مبنای شکل‌گیری پروژه‌ی «ایران ما» باشد. ما حاضریم مراقبت ویژه‌تری از آنچه که خوب می‌شناسیمش و ارزش و اهمیت آن را خوب می‌دانیم، داشته باشیم. پس پروژه‌ای ترتیب می‌دهیم برای «ایران ما».

✂ شروع داستان را برای بچه‌ها بخوانید و کودکان را به یک سفر خیالی برای دیدن درنای سیبری ببرید.

✂ اگر در مدرسه یا مهد می‌خواهید این پروژه را پیگیری کنید، خانواده‌ی کودکان را از کم و کیف کارهایی که پیش‌بینی کرده‌اید، مطلع سازید. هر چه شما و خانواده با هم هماهنگ‌تر پیش بروید، آموزشی سازگارتر و ماندگارتر خواهیم داشت.

✂ چند نقشه‌ی بزرگ از ایران تهیه کنید و در کلاس (یا خانه) آن را در معرض دید کودکان قرار دهید. می‌توانید نقشه‌ها را روی تخته‌های فلزی نصب کنید تا بتوانید در ادامه‌ی پروژه با آهن‌رباهای کوچک، چیزهای متنوعی را بر روی آن بچسبانید و اضافه و کم کنید. اگر امکان آن را داشتید که برای هر کودک نقشه‌ی جداگانه‌ای بر روی دیوار نصب کنید، بسیار عالی است. اینکه هر کودک در عین فعالیت گروهی، پروژه‌ی ایران ما را به صورت شخصی هم برای خودش کار کند، به مثر ثمر بودن این پروژه کمک شایانی می‌کند.

✂ برای بچه‌ها از درناها بگویید. از عکس، فیلم یا اسلاید برای این کار استفاده کنید.

✂ به کمک بچه‌ها دو عروسک درنا [سیبری] بسازید. این عروسک‌ها می‌توانند بسیار ساده با حجم‌های کاغذی، وسایل بازیافتی مانند بطری‌ها، جعبه‌های کارتنی یا هر وسیله‌ای که در دسترس دارید ساخته شوند. آن‌ها را رنگ‌آمیزی کنید و در گوشه‌ی کلاس (یا هر محیط آموزشی) در معرض دید بگذارید. شاید روزی یکی از آن‌ها گم شود یا کنار دیگری نباشد. با بچه‌ها درباره‌ی حس و حال درنای مفقود شده گفتگو کنید. می‌توانید یک نمایش خلاق ترتیب دهید و با بچه‌ها بازی کنید و حدس بزنید که چه اتفاقی برای آن درنا افتاده است؟ و در غیاب او، درنایی که هست چه حس و حالی دارد؟ هر کودک می‌تواند برای خودش هم دو عروسک درنا داشته باشد و این بازی را به صورت شخصی ادامه دهد. به آن‌ها در ساختن درناها کمک کنید ولی اجازه دهید هر کس درنایش را آنطور که دوست دارد، بسازد و از آن مراقبت کند.

✂ از هر جایی (شهر، شهرستان، روستا و ...) که هستید، با کودکان رهسپار سفر خیالی‌تان تا «فریدون‌کنار» شوید. از نقشه استفاده‌ی جدی‌تری نمایید و گزارش‌های تصویری‌تان را به نقشه اضافه کنید. فعالیت‌های کتاب به شما برای این سفر کمک خواهند کرد. این

فعالیت‌ها را با جدیت دنبال کنید. به کمک شما حتماً فعالیت‌های بیشتری به کتاب اضافه می‌شود، پس این کار را حتماً انجام دهید و فعالیت‌های خلاقانه‌تان را از کودکان دریغ نکنید. لطفاً هیچ عجله‌ای در تمام کردن کتاب نداشته باشید و هر جایی احساس کردید کودکان از فعالیتی لذت می‌برند، آن را باز هم تکرار کنید. کودکان را با تکرار فعالیت‌هایی که از آن‌ها لذت می‌برند، تا آن جایی که آن‌ها فرصت می‌خواهند، نه تا جایی که شما حوصله یا وقت دارید، غنی سازید!

با بچه‌ها به تنهایی یا به همراه خانواده‌هایشان، به یک سفر واقعی بروید، و مفاهیم آموزشی مورد نظران را در آن سفر دنبال کنید. این سفر حتی اگر برای چند ساعت یا یک روز هم باشد، به ماندگاری مفاهیم آموزشی کمک بیشتری می‌کند. برنامه‌ی سفر را جزئی از پروژه ببینید و برای آن برنامه‌ریزی کنید.

تمام مراحل پروژه را ثبت و مستند سازی کنید. از هیچ چیزی نگذرید. تجربیات خودتان را دست کم نگیرید. ثبت و مستندسازی تجربیات شما، راهنمای بسیار خوبی برای آیندگان خواهد بود و شما را در معرض ارزیابی درست‌تری از خودتان و کودکان‌تان قرار می‌دهد.

شعرهایی که در کتاب آمده است را برای کودکان بخوانید. با تکرار، آن‌ها را از حفظ شوید و همه با هم شعرها را همخوانی کنید. شعرهای دیگری که متناسب با پروژه‌تان هست را انتخاب نمایید و با بچه‌ها بخوانید.

از بازی‌های نمایشی متفاوت با موضوع سفر، استفاده‌ی بیشتری کنید. تا این پروژه را به سرانجام نرسانده‌اید لطفاً سراغ پروژه‌ی دیگری نروید. اگر در طول پروژه، از سوی کودکان با پرسش‌هایی روبرو شدید که پاسخ به آن‌ها نیاز به بسط و گسترش بیشتری داشت، نگران نباشید و به ادامه دادن پروژه طبق فعالیت‌های کتاب، سماجت نکنید. به پرسش‌های کودکان بپردازید و مسیری را که آن‌ها می‌خواهند، بروید. شما حتماً مجالی خواهید یافت که پس از پاسخ به پرسش‌های ایشان، مسیر اصلی پروژه را باز از سر گیرید و دنبال کنید.

تمام فعالیت‌ها و آثار هنری کودکان، به همراه گزارش‌ها و اسنادتان از این پروژه را، در معرض دید و بازدید عموم قرار دهید. فرصت ابراز را از خودتان و کودکان‌تان نگیرید. یک نمایشگاه از نقاشی‌های کودکان در ارتباط با این پروژه، نمایشگاهی از عکس‌های فعالیت‌ها و نمایش یک فیلم از برنامه‌هایی که اجرا کرده‌اید، همه و همه به اعتماد به نفس شما و کودکان‌تان بسیار کمک می‌کنند. از پروژه لذت ببرید و دانش و توانایی بچه‌ها را به همگان نشان دهید. نتیجه و ثمره‌ی پروژه‌تان را با همه شریک شوید.

ناشر تخصصی کتاب‌های
كمك آموزشى

پودانا باغبان می‌شود

خلاصه کتاب

پودانا پول‌هایش را در یک قلک فیلی جمع کرده است. او می‌خواهد با پول‌هایی که پس‌انداز کرده، یک چیز هیجان‌انگیز بخرد. پودانا یک روز از خانه خارج می‌شود و با یک جعبه‌ی گنج به خانه برمی‌گردد. او قلک فیلی‌اش را با یک جعبه عوض کرده بود. داخل جعبه را که باز می‌کند، چیزی به جز چند بذریه‌ی گیاه، نمی‌بیند. او عصبانی می‌شود که چرا گنجی در کار نیست. ولی توتو او را راهنمایی می‌کند که می‌تواند آن‌ها را در باغچه‌اش بکارد. اما پودانا عصبانی‌تر می‌شود که ناگهان صداهایی از درون جعبه می‌شنود. همه‌ی دانه‌ها، هسته‌ها و بذرها داخل جعبه حرف می‌زنند. آن‌ها از پودانا می‌خواهند که هرچه زودتر کاشته شوند. پودانا خوشحال می‌شود و به کمک آقای توتو، آن‌ها را در باغچه‌اش می‌کارد. او می‌داند که باید به دوستان جدیدش، به موقع آب دهد، مراقبشان باشد و صبر کند تا از دل خاک بیرون بیایند. پودانا تمام کارهایی که برای رشد و پرورش دوستان جدیدش لازم هست را انجام می‌دهد. باغچه‌ی پودانا پر می‌شود از دوستان کوچکی که روزی دوباره پیش او برخواهند گشت.

موضوعات آموزشی و مباحث هدف

- ✓ آشنایی با مفهوم پس‌انداز
- ✓ آشنایی با مفهوم کار آفرینی
- ✓ تجربه‌ی عملی مفهوم «صبر و شکیبایی»
- ✓ تجربه‌ی عملی مفهوم «مراقبت و حمایت»
- ✓ آشنایی با مفاهیم مقدماتی علوم تجربی شامل آب، خاک، نور و ...
- ✓ آشنایی با فصل‌ها
- ✓ آشنایی با میوه‌های متنوع در هر فصل
- ✓ آشنایی با مفاهیم مقدماتی باغبانی و پرورش گیاه
- ✓ آشنایی با ابزار باغبانی و کشاورزی
- ✓ آشنایی با مفاهیم آموزشی «ریشه»، «ساقه» و «برگ»

☑ آشنایی با مراحل رشد یک گیاه

☑ تجربه‌ی عملی مفاهیم «کاشت»، «داشت» و «برداشت» گیاهان

☑ تجربه‌ی عملی روند و چرخه‌ی تولید مواد خوراکی گیاهی

طرح و بسط پروژه

این پروژه قرار است تجربه‌ی عملی برای مفهوم «صبر و شکیبایی» باشد، پس خواهش می‌کنیم در فراهم آوردن مقدمات پروژه، اجرا و ارزیابی، خودتان نیز صبر و شکیبایی داشته باشید و از هرگونه رفتار عجولانه بپرهیزید. اگر در مدرسه یا مهد قرار است این پروژه را انجام دهید، فرصت مناسبی دارید تا تجربه‌های بیشتری را در اختیار کودکان قرار دهید. چنانچه محیط آموزشی شما، موقعیت طبیعی مانند یک باغ یا باغچه را دارد، کلاس درستان را به آنجا منتقل کنید. نمی‌توان در مورد خاک و کاشت گیاهان، فقط با کودکان صحبت کرد یا به آن‌ها عکس نشان داد و انتظار آموزش ماندگار داشت. ایشان بایستی به طور عملی و تجربی با این مفاهیم آشنا شوند و آنها را بیاموزند. هرچقدر که بتوانید برای این پروژه، فرصت تجربه در محیطی طبیعی را برای کودکان فراهم آورید، راه رسیدن به مفاهیم و اهداف آموزشی مورد نظر را هموارتر کرده‌اید. ولی چنانچه چنین فرصتی نداشتید، ما راهکارهایی را در کتاب برای فراهم کردن یک باغچه‌ی کوچک، به شما معرفی کرده‌ایم. لطفاً آن‌ها را به طور جدی مبنای فعالیت‌هایتان قرار دهید و به راحتی از کنارشان نگذرید.

✍ شروع داستان را برای بچه‌ها بخوانید و کودکان را وارد قصه و پروژه‌ی مورد نظر نمایید. ساخت جعبه‌ی گنج می‌تواند به شما در پیشبرد پروژه کمک خیلی زیادی کند. با بچه‌ها راجع به گنج‌هایی که دوست دارند داشته باشند، صحبت کنید.

✍ اگر در مدرسه یا مهد می‌خواهید این پروژه را پیگیری کنید، خانواده‌ی کودکان را از کم و کیف کارهایی که پیش‌بینی کرده‌اید، مطلع سازید. هر چه شما و خانواده با هم هماهنگ‌تر پیش بروید، آموزشی سازگارتر و ماندگارتر خواهید داشت.

✍ بهتر است مراحل کاشت، داشت و برداشت را در یک باغ، یا باغچه‌ی بزرگ انجام دهید. برای هر کودک محدوده‌ی مشخصی را در نظر بگیرید که خودش مسئولیت گیاهانش را برعهده بگیرد. می‌توانید کنار باغچه‌ی هر کودک، تابلویی را نصب کنید و بر روی آن نام کودک، یا نامی که کودک برای باغچه‌اش انتخاب کرده است را بنویسید. این کار بی‌اندازه به اعتماد به نفس، و عزت نفس کودکان کمک می‌کند.

✍ چنانچه فرصت تجربه‌ی این پروژه در باغ یا باغچه را نداشتید، باغچه‌های کوچکی را با توجه به فعالیت‌هایی که در کتاب آمده به کمک کودکان بسازید. باغچه‌ی هر کودک را نامگذاری کنید، چه به نام خودش و چه به نامی که برای باغچه‌اش انتخاب کرده است.

✍ شعرهایی که در کتاب آمده است را برای کودکان بخوانید. با تکرار، آن‌ها را از بر و همه با هم شعرها را همخوانی کنید. شعرهای دیگری که مناسب پروژه‌تان هست را نیز انتخاب کنید و با هم بخوانید.

✂ از بذرها، هسته‌ها و دانه‌های متفاوت برای این پروژه استفاده کنید و صرفاً به پیشنهادات کتاب بسنده نکنید. ما روی تجربه، دانش و خلاقیت شما حساب ویژه‌ای باز کرده‌ایم.

✂ خواهش می‌کنیم قضاوت و داوری خودتان را طوری در پروژه دخیل نکنید که منجر به حذف یک فعالیت و یا حذف یک فرصت تجربی برای کودکان شود. برای مثال شاید شما در نظر بگیرید که هسته‌ی خاصی، به سادگی در یک باغچه نمی‌روید، و همین مسأله منجر به این شود که آن هسته را از برنامه‌ی کاشت خودتان حذف کنید. لطفاً این کار را نکنید و اجازه دهید کودکان خودش به این نتیجه برسد، که برای همه‌ی هسته‌ها شرایط یکسانی وجود ندارد.

✂ چنانچه در اقلیم خاص و ویژه‌ای زندگی می‌کنید، حتماً گیاهان اقلیم خودتان را به پروژه اضافه و برای آشنایی کودکان با آنها، برنامه‌ی ویژه‌ای را طراحی نمایید.

✂ تمام مراحل پروژه را ثبت و مستندسازی کنید. از هیچ چیزی نگذرید. تجربیات خودتان را دست کم نگیرید. ثبت و مستندسازی تجربیات شما، راهنمای بسیار خوبی برای آیندگان خواهد بود و شما را در معرض ارزیابی درست‌تری از خودتان و کودکانتان قرار می‌دهد.

✂ فرصت تجربه‌ی عملی و دیدن واقعی بذرها، دانه‌ها و هسته‌های مختلف را برای کودکانان ایجاد کنید. برای کاشت، داشت و برداشت هر کدام از آن‌ها صبور باشید و کودکان را با خودتان همراه کنید.

✂ گیاهان مختلف را به کودکان معرفی کنید. این معرفی چنانچه با چند بازدید و گردش همراه شود، بی نهایت تأثیرگذارتر خواهد بود. جهان هستی را به واقعی‌ترین شکل ممکن به کودکان معرفی کنید.

✂ آوردن گیاهان مختلف به کلاس درس را در دستور کار خود قرار دهید، خصوصاً گیاهان خوراکی و دارویی. آشپزی و پخت خوراک‌های گیاهی را با کودکان تجربه کنید.

✂ تمام فعالیت‌ها و آثار هنری کودکان، به همراه گزارش‌ها و اسنادتان از این پروژه را، در معرض دید و بازدید عموم قرار دهید. فرصت ابراز را از خودتان و کودکانان نگیرید. یک نمایشگاه از نقاشی‌های کودکان در ارتباط با این پروژه، نمایشگاهی از عکس‌های فعالیت‌ها و نمایش یک فیلم از برنامه‌هایی که اجرا کرده‌اید، همه و همه به اعتماد به نفس شما و کودکانتان بسیار کمک می‌کنند. از پروژه لذت ببرید و دانش و توانایی بچه‌ها را به همگان نشان دهید. نتیجه و ثمره‌ی پروژه‌تان را با همه شریک شوید.

ناشر تخصصی کتاب‌های
کمک آموزشی

پودانا دکتر می‌شود

دوچرخه‌ی پودانا خراب شده است و آقای تعمیرکار می‌گوید که دوچرخه تا یک هفته‌ی دیگر درست می‌شود. پودانا خیلی ناراحت می‌شود چون او دوچرخه‌اش را خیلی دوست دارد. پودانا در سه هفته‌ای که دوچرخه‌اش را خریده بود، بیشتر وقتش را دوچرخه بازی کرده بود و به همین دلیل احساس خستگی و مریضی می‌کرد. پودانا اصلاً مراقب خودش نبوده و برای همین آقای توتو می‌خواهد او را پیش دکتر ببرد. ولی پودانا تصمیم دارد خودش از خودش مراقبت کند. او می‌خواهد خودش دکتر شود و حال خودش را خوب کند. روز بعد آقای توتو از پودانا می‌خواهد که ورزش کند و نیز به هنگام صبحانه دست‌هایش را بشوید. اما پودانا به این مسأله بی‌توجهی می‌کند. آقای توتو از ویروس‌ها و باکتری‌هایی می‌گوید که چنانچه دست‌ها شسته نشوند وارد بدن خواهند شد. پودانا به کمک آقای توتو با ویروس و باکتری و سپس با سرزمین عجایب یعنی بدنش آشنا می‌شود. پس از آن پودانا که کمی سرما خوره بود، خوب استراحت می‌کند، بهداشت فردی‌اش را رعایت می‌کند و خوراکی‌های مفید می‌خورد. به این ترتیب بعد از چند روز حالش خوب می‌شود، البته دوچرخه‌اش هم دیگر تعمیر شده است. او می‌خواهد مراقب خودش باشد تا همیشه سالم بماند.

موضوعات آموزشی و مباحث هدف

- ☒ توجه عملی و تجربی به وجود و جسم خودمان
- ☒ آشنایی با علوم مربوط به بدن انسان
- ☒ شناخت اعضای بدن و کار آنها
- ☒ آشنایی با مفهوم بهداشت عمومی و بهداشت فردی
- ☒ آشنایی با مفهوم خودمراقبتی و حفظ سلامتی
- ☒ آشنایی با تأثیرات ورزش در حفظ سلامتی
- ☒ آشنایی با تأثیرات خواب کافی در حفظ سلامتی
- ☒ نکات ایمنی برای حفظ سلامت جسم
- ☒ آشنایی با مفهوم تغذیه‌ی صحیح و سالم

- ✓ آشنایی با رنگین کمان خوراکی‌ها
- ✓ آشنایی با بیماری‌های مسری و غیر مسری
- ✓ آشنایی با مفهوم ویروس و باکتری

طرح وبس‌پروژه

هر انسانی بایستی اعضای بدن خود و کار آن‌ها را بشناسد و با نحوه‌ی مراقبت از آن‌ها آشنا شود و نیز بداند که برای داشتن بدن سالم توجه به چه نکاتی ضروری است. پروژه‌ی این کتاب قرار است کودک را با خودش و وجود جسمانی‌اش آشنا کند. عادت‌هایی که از کودکی با ما همراه هستند، متضمن سلامتی یا عدم سلامتی ما خواهند بود. پس هرچقدر که این عادت‌ها همراه با آگاهی باشند، زندگی سالم‌تری را پیش‌روی کودکی قرار خواهند داد. برای شروع این پروژه حتماً یک ماکت دو بعدی از بدن هر کودک، به طور کاملاً جداگانه و شخصی به کمک خود او تهیه کنید و به عنوان نقشه و محور اصلی پروژه در جایی از خانه یا کلاس یا کارگاه، طوری که در معرض دید باشد، نصب نمایید. برای ساخت این ماکت به روشی که در کتاب آمده مراجعه کنید. البته می‌توانید برای بخش‌های مختلف بدن، از چند ماکت استفاده کنید که اگر چنین باشد، فرآیند آموزشی را هموارتر کرده‌اید. مثلاً یک ماکت برای استخوان‌ها، یک ماکت برای اعضای داخلی بدن مانند روده، معده و ... و یک ماکت برای ماهیچه‌ها. انتخاب با شماست که این پروژه را چقدر گسترده کنید.

✍ شروع داستان را برای بچه‌ها بخوانید و کودکان را وارد قصه و پروژه‌ی مورد نظر نمایید. فعالیت‌های ابتدایی کتاب، مغز کودکان را آماده‌ی پروژه می‌کند، پس آن‌ها را جدی بگیرید.

✍ اگر در مدرسه یا مهد می‌خواهید این پروژه را پیگیری کنید، خانواده‌ی کودکان را از کم و کیف کارهایی که پیش‌بینی کرده‌اید، مطلع سازید. هر چه شما و خانواده با هم هماهنگ‌تر پیش بروید، آموزشی سازگارتر و ماندگارتر خواهیم داشت.

✍ چنانچه می‌توانید، از ماکت‌های بدن انسان در کلاس استفاده کنید و فرصت کشف و جستجو را به کودکان بدهید. اگر کودکی قسمتی از ماکت بدن انسان، برای مثال اعضای داخلی بدن را به شما نشان داد و پرسید: «این چیه؟»، بهترین زمان برای آموزش است. این پرسش را جدی بگیرید.

✍ چنانچه ماکت‌هایی از بدن انسان در اختیار ندارید، برنامه‌ی ساخت آن‌ها به کمک بچه‌ها و از روی عکس‌ها و پوستره‌های بدن انسان را در دستور کار خود قرار دهید. ساخت یک مجسمه‌ی انسان که بیرون و درونش را می‌شود دید، بسیار بسیار به فرآیند و اهداف آموزشی مورد نظر کمک می‌کند.

✍ ورزش و به‌خصوص نرمش را در طول پروژه، در دستور کاری جدی خودتان قرار دهید. چنانچه بتوانید عادت به ورزش و نرمش کردن را برای کودکان در طول این پروژه، ایجاد کنید، کار بزرگی انجام داده‌اید.

تمام مراحل پروژه را ثبت و مستندسازی کنید. هیچ چیزی را نادیده نگیرید. تجربیات خودتان را دست کم نگیرید. ثبت و مستندسازی تجربیات شما، راهنمای بسیار خوبی برای آیندگان خواهد بود و شما را در معرض ارزیابی درست‌تری از خودتان و کودکان قرار می‌دهد. رنگین کمان خوراکی‌ها خیلی مهم و جدی است. زمان خوب و مناسبی را برای معرفی و یادگیری آن در نظر بگیرید. لطفاً ساده و سریع از آن عبور نکنید. شما می‌توانید برای هر رنگ این رنگین کمان و خوراکی‌های آن حداقل یک هفته‌ی آموزشی زمان بگذارید و در هر هفته، فقط به یک رنگ و خوراکی‌های همان رنگ بپردازید.

برای استفاده از وسایل بهداشتی شخصی، برنامه‌ی مشخصی را تهیه کنید. اگر در مهد یا مدرسه این پروژه را انجام می‌دهید، این برنامه را به همراه و کمک خانواده‌ها تهیه و تدوین نمایید و یک پروژه‌ی خانوادگی را طراحی کنید. لیوان، حوله، مسواک، قاشق، چنگال و شانه‌ی هر فرد را جداگانه مبنای قرار دهید و برای هر کدام برنامه‌ریزی کنید.

نمایش و نمایش خلاق، برای رسیدن به اهداف این پروژه روش پیشنهادی بسیار خوبی است. چند فعالیت نمایشی در کتاب معرفی شده است. کودکان آن‌ها را انجام دهند و خودتان نیز فرصت‌های نمایشی دیگری را در اختیار آن‌ها قرار دهید. برای مثال «داستان شانه یا لیوانی که صاحبش را گم کرده و حاضر نیست به کس دیگری اجازه استفاده بدهد»، ما روی خلاقیت شما حساب کرده‌ایم.

شعرهایی که در کتاب آمده است را برای کودکان بخوانید. با تکرار، آن‌ها را از حفظ شوید و همه با هم شعرها را همخوانی کنید. شعرهای دیگری که مناسب پروژه‌تان هست را نیز انتخاب کنید و با هم بخوانید.

در طول پروژه، برنامه‌ی خوراکی و تغذیه‌ای را با کودکان تدوین کنید و آن‌ها را متوجه صبحانه، میان وعده، ناهار، عصرانه و شام نمایید و برای هر کدام جدولی از پیشنهاداتشان تهیه کنید. برای مثال «صبحانه‌ها چه بخوریم؟ آیا هر روز یک چیز بخوریم؟ و». برنامه‌ی غذایی خودتان را هم به آن‌ها معرفی کنید و پیشنهاد بدهید. هدایت کودکان به سمت یک تغذیه‌ی سالم را به عهده بگیرید. این فعالیت مهم را با خانواده‌ها نیز هماهنگ کنید و از آن‌ها بخواهید برنامه‌ی غذایی‌شان را به شما و کودکان بگویند. از دورهمی تغذیه استقبال کنید. تمام فعالیت‌ها و آثار هنری کودکان، به همراه گزارش‌ها و اسنادتان از این پروژه را، در معرض دید و بازدید عموم قرار دهید. فرصت ابراز را از خودتان و کودکان و کودکان‌تان نگیرید. یک نمایشگاه از نقاشی‌های کودکان در ارتباط با این پروژه، نمایشگاهی از عکس‌های فعالیت‌ها و نمایش یک فیلم از برنامه‌هایی که اجرا کرده‌اید، همه و همه به اعتماد به نفس شما و کودکان بسیار کمک می‌کنند. از پروژه لذت ببرید و دانش و توانایی بچه‌ها را به همگان نشان دهید. نتیجه و ثمره‌ی پروژه‌تان را با همه شریک شوید.

ناشر تخصصی کتاب‌های
کمک آموزشی

پودانا آشپز می‌شود

خلاصه کتاب

پودانا می‌خواهد برای آقای توتو یک جشن تولد بزرگ و شگفت‌انگیز راه بیندازد. ولی آقای توتو نباید از این ماجرا بویی ببرد تا بیشتر خوشحال شود. اما چطور باید جشن گرفت؟ پودانا از آقای توتو کمک می‌گیرد. او به کمک آقای توتو برای جشن تولد برنامه‌ریزی می‌کند. او برای مهمانان خوراکی‌های متنوع آماده می‌کند: نوشیدنی، شیرینی، غذا و پودانا آشپز می‌شود و می‌تواند خودش یک جشن تولد درست و حسابی برای آقای توتو برگزار کند. یک جشن تولد با حضور مهمانان زیاد و خوراکی‌های فراوان.

موضوعات آموزشی و مباحث هدف

- ✓ فرهنگ دوستی و صلح
- ✓ آداب برگزاری مهمانی و پذیرایی از مهمان
- ✓ احترام به سالمندان و استفاده از تجربیات ایشان
- ✓ پرورش حواس پنج‌گانه‌ی بینایی، بویایی، چشایی، لامسه و شنوایی
- ✓ آشنایی با مفاهیم «هدف‌گذاری» و «برنامه‌ریزی»
- ✓ آشنایی با مفاهیم ریاضی «شمارش»، «دسته بندی»، «شباهت‌ها و تفاوت‌ها»
- ✓ آشنایی با برخی مفاهیم علوم تجربی: میوه‌ها، ریشه‌ها، ساقه، برگ و ...
- ✓ تغذیه‌ی سالم و مشارکت او در آماده‌سازی خوراکی‌ها
- ✓ خوراکی‌های متناسب با فرهنگ ایرانی مانند نوشیدنی
- ✓ آشنایی با مفاهیم سال، ماه، هفته و روزهای هفته
- ✓ آشنایی با مفاهیم زمان: صبح، ظهر، عصر، شب
- ✓ دست‌ورزی برای هماهنگی دست و چشم از طریق فعالیت‌های ترکیبی و نیز کاردستی

شاد بودن و شاد زیستن، هنری است اکتسابی که می‌توان آن را آموخت و برایش برنامه‌ریزی کرد. این باور ماست. پس چنانچه با ما هم عقیده هستید، این پروژه می‌تواند پیشنهاد خوبی برای طی کردن فرآیند آموزشی «شادی» باشد. همیشه در فرهنگ ایرانی و دینی ما، پذیرایی از مهمان یکی از صفات اخلاقی بسیار خوب و مهم به شمار آمده است. انتقال این فرهنگ به نسل‌های آینده وظیفه‌ی ماست. می‌خواهیم به کودکانمان بیاموزیم که می‌توانند میزبانان و مهمانان خوبی باشند و با یکدیگر شادی کنند. برای رسیدن به این مقصود، شایسته است یک جشن را مبنای این پروژه قرار دهید. می‌توانید جشن تولد یکی از اعضای خانواده و یا کارکنان مهد یا مدرسه و یا هر کسی که کودکان دوست دارند او را شگفت‌زده و خوشحال کنند را مبنا قرار دهید. تاریخ آن روز را در تقویم مشخص کنید. دور آن خط بکشید. حساب کنید تا آن روز چقدر فرصت دارید؟ چند ماه؟ چند هفته؟ چند روز؟ یا چند ساعت؟ حالا می‌توانید از این کتاب برای مطالعه‌ی یک تجربه‌ی این چنینی استفاده کنید.

✍ شروع داستان را برای بچه‌ها بخوانید و با آن‌ها در مورد اینکه دوست دارند برای چه کسی و در چه وقتی جشن بگیرند، گفتگو کنید. ✍ اگر در مدرسه یا مهد می‌خواهید این پروژه را پیگیری کنید، خانواده‌ی کودکان را از کم و کیف کارهایی که پیش‌بینی کرده‌اید، مطلع سازید. هر چه شما و خانواده با هم هماهنگ‌تر پیش بروید، آموزشی سازگارتر و ماندگارتر خواهیم داشت.

✍ یک ساعت بزرگ و یک تقویم بزرگ در جای مناسبی از خانه یا کلاس نصب کنید. هر کودک می‌تواند برای پروژه‌اش تقویم و ساعت خودش را داشته باشد. با بچه‌ها تقویم‌ها و ساعت‌ها را آماده کنید. ساعت شما می‌تواند عقربه‌هایش مکانیکی نباشد و از سوی شما و کودکان قابل تنظیم باشد. می‌توانید به کمک بچه‌ها ساعت‌های مچی ساده بسازید.

✍ از کودکان بخواهید با بزرگترهایشان در مورد برگزاری جشن، همانگونه که پودانا از آقای توتو می‌پرسید، پرسند و تجربیاتی که به دست آورده‌اند را با یکدیگر درمیان بگذارند.

✍ تمام فعالیت‌های این کتاب را جدی بگیرید و به سادگی و با عجله از آن‌ها نگذرید. برای هر کدام فرصت مناسبی را در نظر بگیرید. ✍ تمام مراحل پروژه را ثبت و مستندسازی کنید. از هیچ چیزی نگذرید. تجربیات خودتان را دست کم نگیرید. ثبت و مستندسازی تجربیات شما، راهنمای بسیار خوبی برای آیندگان خواهد بود و شما را در معرض ارزیابی درست‌تری از خودتان و کودکانتان قرار می‌دهد.

✍ در آماده کردن خوراکی‌ها به کودکان فرصت دهید و از اشتباه یا خرابکاری آن‌ها نترسید. وقت خوبی است تا آن‌ها را انسان‌های مهم و توانایی ببینید که گاهی اشتباه می‌کنند، درست مانند خود ما.

✍ نظم و تمیزی را در تمام مراحل این پروژه جدی بگیرید. این پروژه فرصت بسیار مناسبی است برای آموزش نظم و نظافت. به همه‌ی کودکان در تمیز کردن و مرتب کردن محیط کار و آشپزی‌شان مسئولیت بدهید. برنامه‌ی مشخصی را برای این کار تدوین کنید که هر کودک وظیفه و مسئولیت خودش را بداند.

✂ در تمام مراحل آمادگی برای جشن، در مورد موضوعات با کودکان گفتگو کنید و به علایق آن‌ها احترام بگذارید، ولو اینکه به نظر شما ایده‌هایشان ساده و ابتدایی باشد. ما و شما قرار است برای کودکان فرصت ایجاد کنیم، نه اینکه پیش از هر اتفاقی ایشان را ارزیابی یا قضاوت کنیم.

✂ بازی‌های مربوط به تقویت و پرورش حواس را به دقت انجام دهید. اگر بازی مورد علاقه واقع شد، تا زمانی که کودکان همراهی کردند، آن را تکرار کنید.

✂ شعرهایی که در کتاب آمده است را برای کودکان بخوانید. با تکرار، آن‌ها را از حفظ شوید و همه با هم شعرها را همخوانی کنید. شعرهای دیگری که مناسب پروژه‌تان هست را نیز انتخاب کنید و با هم بخوانید.

✂ فعالیت‌های مربوط به دست‌ورزی را تکرار کنید. با تکرار و تمرین این فعالیت‌ها نتیجه‌ی بهتری خواهید گرفت. به فعالیت‌های کتاب بسنده نکنید. ما روی خلاقیت شما حساب کرده‌ایم.

✂ تمام فعالیت‌ها و آثار هنری کودکان، به همراه گزارش‌ها و اسنادتان از این پروژه را، در معرض دید و بازدید عموم قرار دهید. فرصت ابراز را از خودتان و کودکان‌تان نگیرید. یک نمایشگاه از نقاشی‌های کودکان در ارتباط با این پروژه، نمایشگاهی از عکس‌های فعالیت‌ها و نمایش یک فیلم از برنامه‌هایی که اجرا کرده‌اید، همه و همه به اعتماد به نفس شما و کودکان‌تان بسیار کمک می‌کنند. از پروژه لذت ببرید و دانش و توانایی بچه‌ها را به همگان نشان دهید. نتیجه و ثمره‌ی پروژه‌تان را با همه شریک شوید.

نشر گل‌واژه

ناشر تخصصی کتاب‌های
كمك آموزشي

پودانا معمار می‌شود

خلاصه کتاب

پودانا رد سیاهی که از زیر میز خانه شروع می‌شود و تا حیاط ادامه دارد را دنبال می‌کند و به لانه‌ی مورچه‌ها می‌رسد. او از اینکه مورچه‌ها بی اجازه به خانه‌اش آمده‌اند ناراحت است. ولی آقای توتو به او می‌گوید که مورچه‌ها قوانین‌شان با آدم‌ها فرق دارد و هر جا دانه و خوراکی باشد، به دنبالش می‌روند. آقای توتو کندوی زنبورها را هم به پودانا نشان می‌دهد و آرزو می‌کند کاش برای هر فصل یک خانه داشت. پودانا دست به کار می‌شود و برای آقای توتو خانه‌های مختلفی درست می‌کند. پودانا دلش می‌خواهد یک روز خانه‌ای که دوست دارد را برای خودش بسازد. او شروع می‌کند به نقشه کشیدن و نقشه‌ی خانه‌ی مورد علاقه‌اش را آماده می‌کند.

موضوعات آموزشی و مباحث هدف

- ✓ آشنایی با مفهوم خانه در طبیعت
- ✓ آشنایی با مبانی طراحی ساختمان و معماری (پلان‌بندی و نقشه‌خوانی)
- ✓ آشنایی با مفاهیم ریاضی
- ✓ آشنایی با مفاهیم هندسه
- ✓ آشنایی با خانه‌سازی متناسب با اقلیم
- ✓ آشنایی با مشاغل
- ✓ آشنایی با ابزار و استفاده از آن‌ها
- ✓ آشنایی با مواد و مصالح

طرح و بسط پروژه

چنانچه محتوای آموزشی با ساختار و ظرف آموزشی هماهنگ باشد، فرآیند آموزش ثمربخش‌تر خواهد بود. برای مثال بستن بند کفش را با عکس و تصویر نمی‌توان آموخت! باید گره زدن را به صورت عملی و تجربی آموخت. برای همین پیشنهاد اول ما برای

پروژه‌ی معماری، گردش، بازدید و تماشا کردن است. ابتدا از محیطی که کودکان در آن زندگی می‌کنند یعنی خانه‌شان و نیز محیط آموزشی مهد یا مدرسه شروع کنید. کودکان را در این پروژه هدایت و حمایت نمایید تا خوب به ساختمان‌هایی که در آن زندگی و رفت آمد دارند، نگاه کنند. اگر محل زندگی شما از معماری خاصی بهره می‌برد، پروژه‌ی شما بسیار غنی‌تر خواهد بود. به همراه کودکان از آثار معماری محل زندگی‌تان دیدن کنید و سپس در مورد آن‌ها با کودکان به گفتگو بنشینید. نگاه کردن و دیدن را به آن‌ها بیاموزید. طراحی خانه‌ی مورد علاقه‌ی کودک، می‌تواند مبنای پروژه قرار گیرد.

✂ شروع داستان را برای کودکان بخوانید و با آن‌ها در مورد لانه‌های حشرات و حیوانات به گفتگو بنشینید. اگر در اطراف خانه‌ی شما موقعیتی طبیعی وجود دارد، برای تماشای لانه‌ی حشرات و حیوانات به آنجا بروید و یک بازدید به راه بیندازید.

✂ اگر در مدرسه یا مهد می‌خواهید این پروژه را پیگیری کنید، خانواده‌ی کودکان را از کم و کیف کارهایی که پیش‌بینی کرده‌اید، مطلع سازید. هر چه شما و خانواده با هم هماهنگ‌تر پیش بروید، آموزشی سازگارتر و ماندگارتر خواهیم داشت.

✂ فعالیت‌هایی که در کتاب آمده است را به دقت در اختیار کودکان قرار دهید. از عجله کردن بپرهیزید و برای هر فعالیت متناسب با شناختی که از کودکان دارید، وقت بگذارید.

✂ شعرهایی که در کتاب آمده است را با کودکان بخوانید و سعی کنید با تکرار، کودکان آن‌ها را از حفظ شوند. سپس در مناسبت‌هایی که خودتان ترتیب داده‌اید مانند بازدیدها، همگی با هم شعرها را همخوانی کنید. شعرهای دیگری که مناسب پروژه‌تان هست را نیز انتخاب کنید و با هم بخوانید.

✂ «خانه‌ی دوست‌دار کودک» می‌تواند عنوانی باشد که شما را در طول این پروژه هدایت نماید. با کودکان همراه شوید و ببینید که دوست دارند خانه‌شان چه شکلی باشد و از نظر شما خانه‌ای که کودکان دوست دارند چه شکلی است؟ مدرسه‌ای که کودکان، آن را دوست دارند چه شکلی است؟ مهد کودکی که کودکان، آن را دوست دارند چه شکلی است؟ البته قرار نیست پاسخ‌ها آنی، لحظه‌ای و شفاهی باشد. نقشه‌هایی را هر چند ساده به کمک کودکان، از خانه‌ی دوست‌دار کودک تهیه کنید. اینکه شما این نقشه‌ها را در اختیار چه ارگان یا سازمانی قرار خواهید داد، انتخاب شما است.

✂ تمام مراحل پروژه را ثبت و مستند سازی کنید. هیچ‌چیز را نادیده نگیرید. تجربیات خودتان را دست کم نگیرید. ثبت و مستندسازی تجربیات شما، راهنمای بسیار خوبی برای آیندگان خواهد بود و شما را در معرض ارزیابی درست‌تری از خودتان و کودکان‌تان قرار می‌دهد.

✂ کودکان را برای طراحی خانه‌هایشان هدایت کنید و از الگو دادن به آن‌ها بپرهیزید. اجازه دهید که آن‌ها آزادانه بیندیشند و خیال کنند. خیال آن‌ها لازمه‌ی خلاقیت‌شان است. لطفاً خیال را از کودکان نگیرید.

✂ برای طراحی‌ها و ایده‌پردازی‌ها وسایل و لوازم مورد نیاز را سخاوتمندانه در اختیار کودکان قرار دهید.

✍ برای معرفی مشاغل، برنامه‌ی بازدید بگذارید و هر بار از نزدیک، شغلی را به همراه کودکان ببینید و درک کنید. برای این کار ضمن هماهنگی با شغل مربوطه و محیط کاری مورد نظرتان، موقعیتی فراهم نمایید که کودکان پرسش‌هایشان را در همان محیط کاری از کسی که به آن شغل اشتغال دارد بپرسند. اگر به یک کارگاه نجاری می‌روید، از نجار بخواهید پرسش‌های کودکان را بشنود و به آن‌ها پاسخ دهد.

✍ تمام فعالیت‌ها و آثار هنری کودکان، به همراه گزارش‌ها و اسنادتان از این پروژه را، در معرض دید و بازدید عموم قرار دهید. فرصت ابراز را از خودتان و کودکان نگه دارید. یک نمایشگاه از نقاشی‌های کودکان در ارتباط با این پروژه، نمایشگاهی از عکس‌های فعالیت‌ها و نمایش یک فیلم از برنامه‌هایی که اجرا کرده‌اید، همه و همه به اعتماد به نفس شما و کودکان بسیار بسیار کمک می‌کنند. از پروژه لذت ببرید و دانش و توانایی بچه‌ها را به همگان نشان دهید. نتیجه و ثمره‌ی پروژه‌تان را با همه شریک شوید.

نشر گل‌واژه

ناشر تخصصی کتاب‌های
كمك آموزشى

پودانا هنرمند می‌شود

خلاصه کتاب

آقای توتو صبح که از خواب بیدار شده است، چند تا سطل رنگ با خودش آورده و می‌خواهد که گویش را رنگ بزند. توتو از پودانا هم می‌خواهد تا دستی به دیوارهای خانه‌اش بکشد. ولی پودانا خورشید، رودخانه و موشی که روی دیوار اتاقش هستند را به آقای توتو نشان می‌دهد. ولی آقای توتو نمی‌بیند. پودانا خیالش را نقاشی می‌کند. او تخیلاتش را به آقای توتو نشان می‌دهد. پودانا نقاشی‌های مختلفی در سبک‌های مختلف از آقای توتو می‌کشد. پودانا نقاشی‌های دیگری هم می‌کشد و در آخر تصمیم می‌گیرد تا آثار هنریش را به همه نشان دهد و برای همین یک نمایشگاه از نقاشی‌هایش برگزار می‌کند.

موضوعات آموزشی و مباحث هدف

- ✓ آموزش هنر به کودکان
- ✓ مبانی هنرهای تجسمی
- ✓ پرورش خیال و خیال‌پردازی
- ✓ پرورش حس بینایی و لامسه
- ✓ شناخت ابزار و مواد مورد نیاز برای فعالیت‌های هنری تجسمی
- ✓ آشنایی با سبک‌های هنری
- ✓ آشنایی با هنرمندان بزرگ نقاشی
- ✓ آشنایی با روش‌ها و تکنیک‌های نقاشی
- ✓ ابراز و بیان هنری

ناشر تخصصی کتاب‌های
کمدك آموزشى

قرار نیست هنرمند تربیت کنیم. هنر برای کودکان روشی است ابرازی برای بیان خود. بیان آنچه دیده‌اند، شنیده‌اند و حس کرده‌اند. بیان خیال و تخیل بی انتهای ایشان. پیش از آغاز پروژه، چنانچه آشنایی چندان با فعالیت‌های هنری ندارید، خواهش می‌کنیم کتاب‌هایی که مربوط به تاریخ، سبک‌ها و مکتب‌های هنری است را مطالعه کنید. اگر تا به حال به هیچ گالری نقاشی یا آثار تجسمی نرفته‌اید، پیش از شروع پروژه با کودکان، خودتان این کار را انجام دهید. بروید و از آثار هنری دیدن کنید. اگر تا به حال به موزه نرفته‌اید پیش از شروع پروژه از چند موزه بازدید به عمل آورید. شناخت، درک و نگرش شما به هنر و فعالیت‌های هنری، تأثیر مستقیمی بر کودکان دارد. اگر در دسترس شما، هنرمندانی هستند که با آن‌ها آشنایی، بخواهید که برای این پروژه به شما کمک کنند. حضور یک هنرمند پروژه‌ی شما را غنی‌تر و پویاتر خواهد کرد. ابزارها و مواد مختلف را تجربه کنید و سپس آن‌ها را در اختیار کودکان قرار دهید. خیال و خیال‌پردازی عنصر جدانشدنی از هنر است، آیا شما خیال و خیال‌پردازی دارید؟ به این پرسش پاسخ دهید. بدون خیال نمی‌توان دنیای کودک را درک کرد و به ارتباط درستی با او رسید. «خیال‌های کودکان» و نیز «آرزوهای کودکان» می‌توانند مبنای پروژه‌ی شما باشند.

✍ شروع داستان را برای کودکان بخوانید و آن‌ها را وارد داستان کنید. از آن‌ها بخواهید به اطرافشان نگاه کرده و خیال‌پردازی کنند. این اطراف می‌تواند خانه، کلاس، حیاط، آسمان و ... باشد.

✍ اگر در مدرسه یا مهد می‌خواهید این پروژه را پیگیری کنید، خانواده‌ی کودکان را از کم و کیف کارهایی که پیش‌بینی کرده‌اید، مطلع سازید. هر چه شما و خانواده با هم هماهنگ‌تر پیش بروید، آموزشی سازگارتر و ماندگارتر خواهیم داشت.

✍ ابزار و مواد هنری را در دسترس کودکان قرار دهید و به آن‌ها بیاموزید که چگونه از آن‌ها استفاده کنند. کارگاه هنر فرصت بسیار مناسبی است برای آموزش نظم و کارگروهی.

✍ سعی کنید تا جایی که امکان دارد از ابزار و مواد هنری مرغوب استفاده کنید. مدادهای رنگی نامرغوب معمولاً کودکان را از نقاشی دلزده می‌کنند. چون هم برای رنگ آمیزی سطوح بزرگ، مناسب نیستند و هم کودک باید برای رنگ آمیزی، فشار زیادی را به کاغذ بیاورد. پاستل‌های روغنی می‌توانند خطوطی محکم با کمترین فشار ایجاد کنند و نیز سطوح بزرگ را سریع رنگ بزنند. در مورد استفاده از لوازم مرغوب تحقیق کنید. کودکان ما لایق بهترین‌ها هستند. بهترین‌ها را برای آن‌ها بخواهیم.

✍ از کثیف کاری نترسید. به کودکان فرصت تجربه‌های ویژه و خاص بدهید. فعالیت‌های کتاب به شما کمک می‌کنند. آن‌ها را در اختیار کودکان قرار دهید.

✍ تمیز و مرتب کردن کارگاه هنری را به کودکان بسپارید. برای این کار برنامه‌ریزی کنید و به ایشان مسئولیت بدهید. این کار دقت عمل و نظر بیشتری به کلاس شما خواهد داد.

✍ از دادن الگو به کودکان به شدت پرهیز کنید. هر اثری که خلق کردند را بپذیرید و در مورد آن قضاوت نکنید.

✂ از مقایسه آثار هنری کودکان با یکدیگر به شدت بپرهیزید. هر کودک ویژگی‌های خودش را دارد و فقط و فقط بایستی با خودش مقایسه شود. او را یاری کنید نه تحقیر. مقایسه کردن به هیچ‌وجه حس خوبی در کودکان ایجاد نمی‌کند.

✂ به جای قضاوت نقاشی کودک، آن را توصیف کنید. برای توصیف می‌توانید از عناصر بصری استفاده کنید. برای مثال فکر کنید نقاشی کودک شما پر از خط است و هیچ شکلی را نشان نمی‌دهد، ولی او معتقد است که یک خانه کشیده است. شما می‌توانید آن نقاشی را اینگونه توصیف کنید: «بسیار خوب، من اینجا خط‌های دایره‌ای سبز، خط‌های شکسته‌ی قرمز و خط‌های صاف زرد می‌بینم». با این کار او را متوجه کاری که کرده است می‌کنید.

✂ برای هر نقاشی کودک شناسنامه لازم است. از کودکان بخواهید که برای نقاشی‌شان اسمی انتخاب کنند. شناسنامه‌ی شما می‌تواند در گوشه‌ی سمت چپ نقاشی نوشته شود و یا در یک کارت جداگانه. انتخاب با شماست. به هر روشی که به نقاشی او آسیب نزند. شناسنامه باید شامل نام اثر (مثلاً: خورشید صورتی من)، تکنیک (مثلاً: آب رنگ)، نام هنرمند (نام کودک)، تاریخ خلق اثر (روز و ماه و سال) باشد. با این کار به اعتماد به نفس و عزت نفس کودکان کمک کنید و به همه‌ی آن‌ها فرصت برابر دهید.

✂ با کودکان به بازدید گالری‌های نقاشی و هنری بروید و به آن‌ها فرصت دهید تا خوب ببینند. سپس در مورد آثاری که دیده‌اند با آن‌ها گفتگو کنید.

✂ به همراه کودکان، نقاشی‌های هنرمندان بزرگ را تماشا کنید. از کتاب‌ها و اسلایدها بهره ببرید. در مورد نقاشی‌ها با کودکان گفتگو کنید. از آن‌ها بخواهید سعی کنند نقاشی‌هایی را با عناصر بصری توصیف کنند.

✂ تمام مراحل پروژه را ثبت و مستندسازی کنید. از هیچ چیزی نگذرید. تجربیات خودتان را دست کم نگیرید. ثبت و مستندسازی تجربیات شما، راهنمای بسیار خوبی برای آیندگان خواهد بود و شما را در معرض ارزیابی درست‌تری از خودتان و کودکانتان قرار می‌دهد.

✂ در چند مرحله می‌توانید نمایشگاهی از آثار کودکانان ترتیب دهید و از بزرگ‌ترها و دیگران بخواهید برای دیدن آثار به نمایشگاه شما بیایند.

✂ اگر در مهد یا مدرسه هستید، پروژه‌های خانوادگی هنری به راه بیندازید. یک نقاشی خانوادگی که در آن پدر، مادر و کودک به خلق اثر می‌پردازند. در پایان از آثار خلق شده، نمایشگاهی ترتیب دهید.

✂ تمام فعالیت‌ها و آثار هنری کودکان، به همراه گزارش‌ها و اسنادتان از این پروژه را، در معرض دید و بازدید عموم قرار دهید. فرصت ابراز را از خودتان و کودکانان نگیرید. یک نمایشگاه از نقاشی‌های کودکان در ارتباط با این پروژه، نمایشگاهی از عکس‌های فعالیت‌ها و نمایش یک فیلم از برنامه‌هایی که اجرا کرده‌اید، همه و همه به اعتماد به نفس شما و کودکانتان بسیار کمک می‌کنند. از پروژه لذت ببرید و دانش و توانایی بچه‌ها را به همگان نشان دهید. نتیجه و ثمره‌ی پروژه‌تان را با همه شریک شوید.

کمک آموزش

ضمیمه

- ✓ رویکردهای آموزشی، ناصر یوسفی، انتشارات کارگاه کودک
- ✓ ارزش‌های زندگی، ناصر یوسفی و شهره یوسفی، انتشارات افق
- ✓ الگوی کودک سالم، مؤسسه‌ی پژوهشی کودکان دنیا، انتشارات قطره
- ✓ نگاهی به پرسش‌های کودکان، مؤسسه‌ی پژوهشی کودکان دنیا، انتشارات قطره
- ✓ روش‌های یاددهی - یادگیری، گروه مؤلفان، شرکت انتشارات فنی ایران
- ✓ راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی دوره‌ی پیش دبستانی، گروه پیش دبستانی دفتر برنامه ریزی و تألیف کتب درسی، انتشارات مدرسه
- ✓ ارتباط بدون خشونت زبان زندگی، مارشال روزنبرگ، کامران رحیمیان، انتشارات کتاب آمه
- ✓ آموزش محبت آمیز کودکان، مارشال روزنبرگ، کامران رحیمیان، انتشارات کتاب آمه
- ✓ روانشناسی بازی، فرگاس پیتر هیوز، کامران گنجی، انتشارات رشد
- ✓ درام خلاق در کلاس درس و فراتر از آن، نلی مک کاسین، حسین فدایی حسین، انتشارات نمایش
- ✓ پرورش خلاقیت به کمک بازی‌های وانمودی، دروتی جی. سینگر و جروم ال. سینگر، حمید عزیزاده و علیرضا روحی، انتشارات جوانه رشد
- ✓ ناگفته‌های نقاشی کودکان، نکتم آخته، انتشارات پویانما
- ✓ آموزش هنر، نقاشی و کاردستی، مینو واقعی، انتشارات فاطمی
- ✓ راهنمای تصویری رشد کودک، کارولین مگیت، فاطمه عبدالحمیدی، انتشارات رهنما
- ✓ خرمن شعر خردسال، اسداله شعبانی، نشر توکا
- ✓ کتاب واحد کار (۱) - واحدهای کار برای مراکز پیش دبستان، گروه مؤلفان، انتشارات کارگاه کودک
- ✓ مجموعه کتاب‌های واحد کار مربی، («جنبش و حرکت در نمایش و بازی‌های نمایشی»، «واحد کار گیاهان»، «واحد کار جشن»، «از تجربه‌های کار با کودکان (مجموعه ۳ جلدی)»، گروه مؤلفان، انتشارات کارگاه کودک